

**ONTWERP VAN DECREET TOT WIJZIGING VAN HET GERECHTELIJK
WETBOEK EN HET ENERGIEDECREET VAN 8 MEI 2009, WAT BETREFT DE
INVOERING VAN EEN REGULEREND KADER VOOR
WATERSTOFDISTRIBUTIE**

Samenvatting

Het ontwerp van decreet voert een regelgevend kader in voor de distributie van waterstof via leidingen op het grondgebied van het Vlaamse Gewest. Dit zal bijdragen aan de ontwikkeling van de waterstofmarkt en de uitbouw van waterstofleidingen en -netten in het Vlaamse Gewest. Het potentieel van waterstof kan zo maximaal en kostenefficiënt benut worden met het oog op het bereiken van de klimaatdoelstellingen.

Dit ontwerp van decreet stelt de procedure en voorwaarden vast voor het aanwijzen van één gereguleerde waterstofdistributienetbeheerder op het grondgebied van het Vlaams Gewest. Dit ontwerp van decreet stelt het beheerregime vast voor de waterstofdistributienetbeheerder, evenals de uitzonderingsregimes die van toepassing zijn op de reeds bestaande waterstofinfrastructuur en op gesloten distributienetten voor waterstof, directe leidingen voor waterstof en waterstofleidingen of -netten op de eigen site.

Dit ontwerp van decreet stelt de fundamentele principes vast voor de toekomstige regulering van de waterstofmarktordening, waarbij de taken en verplichtingen van de waterstofdistributienetbeheerder en de VREG als regulator worden vastgelegd. Deze rollen en verantwoordelijkheden zijn gebaseerd op deze in de elektriciteits- en aardgasmarkt, maar vanwege de verschillen met de waterstofmarkt, zijn er enkele bijkomende en afwijkende taken voorzien.

De waterstofdistributienetbeheerder is verantwoordelijk voor het opstellen en uitvoeren van een indicatief ontwikkelingsplan voor waterstofdistributieinfrastructuur dat hoofdzakelijk grote eindafnemers van waterstof belevt, en het verlenen van open en niet-discriminerende toegang tot het waterstofdistributienet tegen gereguleerde tarieven. Daarnaast is de waterstofdistributienetbeheerder verantwoordelijk voor het opstellen van de waterstofkwaliteitsnormen, welke door de Vlaamse Regering, na advies van de VREG, worden goedgekeurd. Na de goedkeuring van deze waterstofkwaliteitsnormen, waarborgt de waterstofdistributienetbeheerder de waterstofkwaliteit in zijn waterstofnet.

Dit ontwerp van decreet stelt eveneens de taken en verplichtingen van de beheerder van een privé-distributienet voor waterstof, beheerder van een gesloten distributienet voor waterstof en beheerder van een directe leiding voor waterstof vast.

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. ALGEMENE TOELICHTING

A. Situering

BELEIDSDOMEIN: Omgeving

BELEIDSVELD: Energie

De transitie naar een duurzame en klimaatbestendige samenleving en economie is een enorme uitdaging, met aan de basis hiervan een duurzame energietransitie. De realisatie van deze transitie vereist een diepgaande decarbonisering van de energievoorziening en dus een grootschalige overschakeling van het gebruik van fossiele energie naar koolstofarme energie. Daarnaast is het ook essentieel om de grondstoffen te decarboniseren, zoals in de staalproductie, cementproductie, chemie en raffinage, die momenteel vaak een hoge CO₂-uitstoot hebben tijdens het productieproces. Een belangrijk onderdeel van deze transitie is de evolutie naar het elektrificeren van de energievoorziening, zowel op vlak van transport, industrie als warmte. Echter is elektrificatie niet altijd technisch haalbaar of economisch realistisch. In deze hard-to-abate sectoren zal hernieuwbare en koolstofarme waterstof een belangrijke rol vervullen.

Waterstof (H₂) is geen energiebron, maar een energiedrager. Men heeft met andere woorden energie nodig om waterstof te maken. Deze productie van waterstof kan gebeuren uit diverse energiebronnen. Waterstof wordt momenteel voornamelijk aangemaakt op basis van het stoomkraken van aardgas (CH₄). Deze waterstof wordt grijze waterstof genoemd. Wanneer de CO₂ die vrijkomt bij dit proces wordt afgevangen en opgeslagen (of hergebruikt voor industriële toepassingen), spreekt men van blauwe waterstof. Deze is voor het grootste deel koolstofvrij en is dus een vorm van koolstofarme waterstof. De productie van blauwe waterstof zal in de toekomst toenemen. Daarnaast zal in de toekomst waterstof zeer waarschijnlijk in toenemende mate worden geproduceerd op basis van elektriciteit. Dat gebeurt met het elektrolyseproces, waarbij water wordt gescheiden in zuurstof en waterstof. Indien waterstof wordt geproduceerd met hernieuwbare elektriciteit, is het hele proces in principe koolstofvrij en spreekt men van groene of hernieuwbare waterstof. Tevens is waterstof een bijproduct uit de (petro-)chemie (o.a. bij chloorproductie). Voor waterstof als bijproduct bestaat er geen eenduidige kleuraanduiding.

Zoals eerder aangehaald, zal ook waterstof een centrale rol spelen bij de transitie naar klimaatneutraliteit. Zo heeft hernieuwbare en koolstofarme waterstof het potentieel om fossiele gassen, waaronder aardgas, geleidelijk te vervangen en kan het worden gebruikt als brandstof, energiedrager of grondstof om de emissies in hard-to-abate sectoren, i.e. sectoren waar elektrificatie technisch niet haalbaar of economisch niet realistisch is, te verminderen. Het toepassingspotentieel van waterstof wordt visueel samengevat in de [Waterstofladder van Michael Liebreich](#)¹, waarbij er prioriteit gegeven wordt aan het verduurzamen van de huidige grijze waterstoftoepassingen.

¹ <https://www.linkedin.com/pulse/clean-hydrogen-ladder-v40-michael-liebreich/>

De snelle ontwikkeling van een waterstofmarkt kan dan ook op veel belangstelling rekenen, dit zowel in Vlaanderen als in onze buurlanden en op Europees niveau. Wat het regelgevend kader betreft, publiceerde de Europese Commissie op 8 juli 2020 haar waterstofstrategie wat geleid heeft tot wetgevingsvoorstellen in het pakket "Waterstof en koolstofarme gasmarkten" (of "gaspakket"), dat op 15 december 2021 werd gepubliceerd. Eén van de belangrijkste doelstellingen van het gaspakket is het tot stand brengen van een competitieve waterstofmarkt, het creëren van het juiste investeringsklimaat en het mogelijk maken van de ontwikkeling van een specifieke, kostenefficiënte waterstofinfrastructuur, ook voor de handel met derde landen.

B. Inhoud

Probleemstelling en omgevingsanalyse

Vlaanderen ziet een belangrijke rol, zowel als grondstof als als energiedrager, weggelegd voor hernieuwbare en koolstofarme waterstof in sectoren waar elektrificatie geen oplossing kan bieden met het oog op het bereiken van haar klimaatdoelstellingen. Zo zijn er in onze havens grote, industriële waterstofproductie- en consumptieclusters aanwezig waar waterstof een rol kan spelen bij de verduurzaming, zoals in de (petro)chemie- en staalindustrie waar nu hoofdzakelijk grijze waterstof wordt gebruikt. Bovendien kan een bloeiende waterstofeconomie voor Vlaanderen heel wat economische opportuniteiten creëren. Zo hebben onze industrie en kennisinstellingen de afgelopen jaren reeds heel wat expertise opgebouwd in de wereldwijde, groeiende markt van waterstoftechnologie en -toepassingen. Daarenboven beschikt Vlaanderen momenteel al over een uitgebreid waterstofnetwerk dat ontwikkeld en gebouwd werd door private spelers als onderdeel van hun marktontwikkeling en over een voortreffelijke logistieke ligging qua havens. Dankzij deze troeven is Vlaanderen uitstekend gepositioneerd om Europese koploper te worden in het domein van waterstof.

De bevoegdheid rondom het transport van waterstof is in België opgesplitst in een federale bevoegdheid (het 'grote' *vervoer* van waterstof over grote afstand in combinatie met groot volume voor interconnecties tussen clusters, landen, knooppunten van waterstof, waarbij uitzonderlijk bepaalde afnemers kunnen worden bediend) en een regionale bevoegdheid (de *distributie* van waterstof, d.w.z. het transport van waterstof met het oog op de belevering aan afnemers van waterstof). De federale overheid is dan ook bevoegd om een wetgevend initiatief te nemen rondom het reguleren van het vervoer van waterstof via leidingen. De federale wet betreffende het vervoer van waterstof door middel van leidingen ligt ter stemming voor in de federale Kamer.

De distributie van waterstof via leidingen is vandaag de dag in het Vlaamse Gewest nauwelijks aan regulering onderworpen. Weliswaar dienen deze leidingen te voldoen aan een aantal bepalingen om de veiligheid bij de bouw en exploitatie van deze infrastructuren te garanderen. Echter bestaat er geen regelgevend kader voor de waterstofmarkt en -infrastructuur. Zo kan momenteel iedereen die over de vereiste vergunningen beschikt een waterstofdistributienetwerk ontwikkelen en uitbaten.

Een duidelijk, adequaat en pragmatisch regelgevend kader voor waterstof distributienetten is echter essentieel met het oog op het bieden van investerings- en rechtszekerheid om o.a. de verdere ontwikkeling van een waterstofeconomie en concrete investeringen mogelijk te maken. Momenteel belemmert het ontbreken van een aantal regelgevende basisprincipes, zoals de Europese Commissie reeds heeft vooropgesteld voor de aardgas- en elektriciteitsmarkt (waaronder de vrije toegang tot waterstofnetwerken, transparante tarieven, vrije vermarkting van de waterstofmoleculen en transparante investeringsplannen die investeringen op de middellange en lange termijn mogelijk maken) de participatie van marktspelers op deze nieuwe waterstofmarkt en dus ook het broeikasgasemissiereductiepotentieel van de toepassing van waterstof in hun activiteiten. Om de integratie van hernieuwbare en koolstofarme waterstof in het Vlaamse Gewest te bevorderen en de doelstellingen van de Vlaamse Regering niet te hypothekeren, is het opzetten van een gepast regelgevend kader voor waterstof distributienetten dus van cruciaal belang.

Echter zijn de huidige omstandigheden van de energiemarkt voor waterstof in het Vlaamse Gewest sterk verschillend van deze op de elektriciteits- en aardgasmarkt ten tijde van de introductie van de regulering. Zo zijn de elektriciteits- en aardgasmarkt vandaag de dag mature markten, terwijl de energiemarkt voor waterstof zich nog in een ontwikkelingsfase bevindt. Aangezien de mate van regulering de maturiteit van de markt dient te weerspiegelen, kan de invoering van een regulerend kader voor waterstof best op een flexibele en stapsgewijze manier gebeuren. Het regelgevend kader voor de distributie van waterstof via leidingen zal dan ook op een aantal punten verschillen van deze voor aardgas. Zo zijn er momenteel nog veel onduidelijkheden over de relevante veiligheidsmaatregelen en maatregelen ter bescherming van het leefmilieu (o.a. in verband met het voorkomen en minimaliseren van waterstofemissies). Het is daarom belangrijk dat er voldoende flexibel kan worden ingespeeld op relevante ontwikkelingen. Het ontwerp van decreet voorziet ook in een aantal uitzonderingsregimes die van toepassing zijn op de reeds bestaande waterstofinfrastructuur en op gesloten distributienetten voor waterstof, directe leidingen voor waterstof en waterstofleidingen of -netten op de eigen site. Het nu reeds implementeren van een verregaande regulering voor deze waterstofinfrastructuur zou namelijk net de ontwikkeling van de waterstofenergiemarkt verhinderen.

Beleidsmaatregelen en doelstelling

Waterstof wordt vandaag vooral gebruikt als grondstof in de (petro)chemische - en staalsector. Zowel in Vlaanderen, als in onze buurlanden en op Europees niveau, zijn er snelle ontwikkelingen rond waterstof, waaronder meer energetische toepassingen, inclusief voor maritiem transport. Ook industriële bedrijven en kennisinstellingen zetten in op technologische ontwikkelingen in deze sector.

Het Vlaamse Gewest wil de beleidsambities versterken om het potentieel van waterstof maximaal te benutten met het oog op het bereiken van de klimaatdoelstellingen. De Vlaamse Regering gaf in verschillende beleidsdocumenten aan dat waterstof integraal deel zou uitmaken van haar beleid inzake de reductie van de broeikasgasuitstoot in het Vlaamse Gewest:

Vlaamse klimaatstrategie 2050

"Vandaag is de industrie een grote verbruiker van fossiele brandstoffen: olie, steenkool en aardgas. Een deel van dit verbruik zal in de toekomst niet geëlektrificeerd kunnen worden. Daarom zal de industrie ook gedeeltelijk overschakelen op klimaatneutrale brandstoffen. Voor zover economisch zinvol kan ook een verdere elektrificatie van de industrie tot een drastische emissiereductie leiden.

...

Het elektrolyseproces kan water met behulp van elektriciteit omzetten in duurzame waterstof. Deze molecuule kan aangewend worden als grondstof in de chemie, bijvoorbeeld via combinatie met stikstof of CO₂ voor de productie van grondstoffen als ammoniak en methanol.

...

Vlaanderen heeft vandaag reeds een uitgebreid netwerk van pijpleidingen voor tal van producten: aardgas, ethyleen, olie, zuurstof, stikstof... Dit netwerk kan nog uitgebreid worden om grotere volumes (waterstof) en nieuwe producten (CO₂) te transporteren – dit vermindert het gebruik van vrachtwagens en schepen.

...In de industriële sectoren vereist de transitie een aantal nieuwe, innovatieve technologieën die nog verder ontwikkeld worden, zoals onder meer CCUS (Carbon Capture and Utilisation or Storage), en manieren om grote hoeveelheden klimaatneutrale waterstof te produceren, dat vervolgens kan dienen als brandstof of grondstof in de industrie..."

Vlaams Regeerakkoord 2019-2024

"We investeren verder in onderzoek en ontwikkeling naar duurzame energie- en klimaatoplossingen. We hebben hierbij de ambitie om Europese koploper te worden in onder meer waterstof."

Het Vlaams Energie- en klimaatplan 2021-2030

"In Vlaanderen is reeds heel wat kennis en expertise opgebouwd rond waterstof, zowel in de industrie als aan de kennisinstellingen. Vlaanderen heeft de ambitie om Europese koploper te worden inzake waterstoftechnologie. Hiervoor heeft het heel wat troeven in handen:

- *Vlaanderen wordt doorkruist door het grootste waterstofleidingnetwerk ter wereld;*
- *Een strategische positie binnen Europa met een dicht verwegen aardgasnetwerk en elektriciteitsnetwerk;*
- *Een dicht vervoersnet, zowel over de weg als het over het water;*
- *De aanwezigheid van industriële clusters in de havens met grote waterstof productie- en consumptieclusters waar waterstof een rol kan spelen bij de verduurzaming: zowel voor rechtstreeks gebruik als om CO₂ te recycleren tot nuttige moleculen (bv. power-tomethanol);*
- *Goede logistieke plaatsing via de havens voor transport van geïmporteerde of lokaal geproduceerde waterstof.*

De [Vlaamse waterstofvisie en -strategie "Europese koploper via duurzame innovatie"](#)² werd gepubliceerd op 13 november 2020. Het is een tweeledige visie met vijf strategische doelstellingen.

- Via **onderzoek en innovatie** het **Vlaams industrieel ecosysteem versterken** met het oog op een optimale positionering in de Europese en wereldwijde waardeketen van waterstoftechnologie;
- De **implementatie van waterstof in Vlaanderen ondersteunen** met het oog op de duurzame transitie in de industrie.

De 5 strategische doelstellingen zijn:

1. Versterken Vlaamse onderzoeksbasis in het domein van waterstof;
2. Versterken Vlaams industrieel ecosysteem;
3. Stimuleren gebruik van H₂ en toepassing H₂-technologieën;
4. Internationaal met focus op de buurlanden;
5. Flankerend beleid dat moet stimuleren en ondersteunen.

Een belangrijke implementatie van de Vlaamse waterstofstrategie is de deelname van Vlaanderen aan de Europese IPCEI (Important Project of Common European Interest) Hydrogen for Climate. Met de lancering van deze IPCEI rond waterstof wilt Europa de ontwikkeling van een Europese waardeketen rond waterstof stimuleren. De waterstofsector wordt ook in de Europese strategie beschouwd als een veelbelovende technologische sector met een groeipotentieel die de duurzame groei kan ondersteunen, en waarvan Europa wereldwijd het technologisch leiderschap kan opnemen.

In dit kader financiert Vlaanderen een aantal belangrijke investeringsprojecten (grootte orde 125 miljoen euro).

Naast de IPCEI-projecten biedt VLAIO ondersteuning aan bedrijven die projecten in de context van waterstof wensen uit te voeren via de volgende kanalen:

- Ondersteuning bij het aanvragen van Europese subsidies (Connecting Europe Facility en ETS Innovatiefonds);
- De mogelijkheid van ad hoc Vlaamse subsidies om investeringsdossiers voor te bereiden;

Beschikbaarheid van het reguliere ondersteuningsaanbod van VLAIO (onderzoek- en innovatiekanalen en financieel ondersteuningsaanbod). Er zal een regelgevend kader voor het bouwen en beheren van waterstofnetwerken uitgewerkt worden."

In de context van voorliggend voorontwerp van decreet, is vooral de laatste strategische doelstelling van de Vlaamse Waterstofvisie en -strategie van belang. Het flankerend beleid moet waterstof echt uitrollen in ons Vlaams ecosysteem, waarin de havens een essentiële facilitatorrol kunnen opnemen. Een belangrijke uitdaging hierin is de verdere implementatie en uitrol van een doordachte waterstofinfrastructuur die gebaseerd moet zijn op realistische infrastructuurnoden op de korte- en middellange termijn, waarbij er voldoende rekening moet worden gehouden met de reeds bestaande waterstofinfrastructuren en efficiënte samenwerkingsovereenkomsten binnen industriële sites.

C. Totstandkomingsprocedure

² <https://www.ewi-vlaanderen.be/sites/default/files/downloads/bestanden/5fad5387b328e9000c00018b.pdf>

In het kader van deze decretale invulling organiseerde VEKA een schriftelijke stakeholderbevraging met de mogelijkheid om te reageren tot en met 31 januari 2023. Bij deze bevraging werden o.a. private en publieke ondernemingen met bestaande of toekomstige waterstofprojecten, relevante sectorfederaties, natuur- en milieubewegingen, de regulator, kennisinstellingen, havenbedrijven, nutsmaatschappijen en de relevante diensten van de Vlaamse Overheid bevestigd over het nieuwe regelgevende kader.

De reacties uit deze bevraging werden confidencieel behandeld en verwerkt in een geaggregeerd rapport. Het geaggregeerd rapport diende als leidraad voor een fysiek stakeholderoverleg dat doorging op maandag 27 februari 2023.

De reacties uit de stakeholderbevraging, het stakeholderoverleg en hierbij horend bilateraal overleg werden gebruikt om dit ontwerp van decreet vorm te geven.

Het ontwerp van decreet bevat bepalingen over verwerking van gegevens, maar moet niet voor advies voorgelegd worden aan de Vlaamse Toezichtcommissie of de Gegevensbeschermingsautoriteit. Het ontwerp beoogt immers waterstofnetten te reguleren die bestemd zijn om grote eindafnemers te beleveren. Het gaat dus om gegevens van grote ondernemingen die de facto rechtspersonen zijn. De bepalingen van het ontwerpdecreet hebben dus geen betrekking op de verwerking van persoonsgegevens.

D. Bevoegdheid van het Vlaamse Gewest

De bevoegdheid voor distributienetwerken voor waterstof ligt bij de gewesten om de volgende redenen.

1. Ingevolge art. 6, §1, VII, 1^e lid, b) BWHI behoort de "openbare gasdistributie" toe aan de gewesten, terwijl de federale overheid op grond van art. 6, §1, VII, 2^e lid, c) BWHI bevoegd is voor "vervoer" van energie.

2. In tegenstelling tot voor elektriciteit (70 kV), wordt in de BWHI geen duidelijk aanknopingspunt aangereikt voor het onderscheid tussen vervoer en distributie van gas.

3. In de parlementaire voorbereiding bij de wijziging van de BWHI in 1988 werd de gasdistributie (op basis van de definitie in art. 1 van de Gaswet van 12 april 1965) omschreven als "*de werkzaamheid die tot doel heeft gas door middel van leidingen te leveren aan verbruikers gevestigd op het grondgebied van een bepaalde gemeente of op het grondgebied van verschillende aan elkaar palende gemeenten die met het oog op de levering van gas onderling een overeenkomst hebben gesloten*".³

Aansluitend hierbij schuift het Grondwettelijk Hof⁴ als onderscheidend criterium het 'al dan niet in hoofdzaak beleveren over het net van eindafnemers' naar voren:

- de gewestelijke bevoegdheid inzake gasdistributie omvat dan de bevoegdheid om de netten te reguleren die in essentie bestemd zijn om

³ Verslag bij het wetsontwerp houdende wijziging van de wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, *Parl.St.* Kamer B.Z. 1988-89, 26 juli 1988, nr. 516/6, 144 en Wetsontwerp houdende wijziging van de wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, *Parl.St.* Kamer B.Z. 1988-89, 26 juli 1988, nr. 516/1, 12.

⁴ GwH 9 juli 2013, nr. 98/2013, §B.11.3.

eindafnemers te bedienen. Dit geldt zelfs indien die eindafnemers geen huishoudelijke afnemers zijn;

- de federale bevoegdheid inzake gasvervoer heeft dan weer betrekking op de infrastructuur die in essentie bestemd is voor het louter transporteren van gas. Hierbij kan dit net desgevallend enkel uitzonderlijk gebruikt worden om bepaalde eindafnemers te bedienen, zonder dat dit net daardoor onmiddellijk een distributienet wordt.

Ook de afdeling Wetgeving van de Raad van State stelde, met verwijzing naar de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof over de afbakening tussen distributie en vervoer, "dat de netactiviteit die erop gericht is om aardgas te leveren aan eindafnemers tot de bevoegdheid van de gewesten behoort. Het is daarbij niet relevant of het om huishoudelijke of niet-huishoudelijke eindafnemers gaat; evenmin is relevant wat de grootte is van de betrokken infrastructuur"^{5,6}

4. Inzake de vraag of beide bevoegdheidsgronden ook betrekking hebben op andere energieproducten (dan aardgas), kunnen we het volgende opmerken:

- Federale bevoegdheid inzake vervoer van energie:

Hier kan worden verwezen naar de parlementaire voorbereidingen waarbij inzake vervoer reeds werd gesteld: "*Hiermee worden bijvoorbeeld geïmagineerd de hoogspanningslijnen van 150, 220 en 380 KV, de pijpleidingen voor vervoer van petroleum en het transportnet van Distrigaz.*"⁷ (eigen onderlijning);

- Gewestelijke bevoegdheid inzake openbare gasdistributie:

Inzake distributie is het in die zin relevant dat voor invulling van het begrip 'openbare gasdistributie' in art. 6, §1, VII, 1^e lid, b) BWHI teruggegrepen wordt naar art. 1 van de Gaswet van 12 april 1965 (zie boven). Gelet op het feit dat (i) de Gaswet van 12 april 1965 een duidelijk onderscheid maakt tussen 'gas' (i.e. "*elke brandstof die gasvormig is bij een temperatuur van 15 graden Celsius en onder een absolute druk van 1,01325 bar*")⁸ en 'aardgas' (i.e. "*elke gasvormige brandstof die hoofdzakelijk bestaat uit methaan van ondergrondse oorsprong, met inbegrip van vloeibaar aardgas, afgekort 'LNG'*")⁹; (ii) waterstof aldus kwalificeert als 'gas' in de zin van de Gaswet; en (iii) de definitie van 'gasdistributie'¹⁰ enkel verwijst naar 'gas', kan er bijgevolg van worden uitgegaan dat openbare waterstofdistributienetten (met het oog op het beleveren van eindafnemers) vallen onder de bevoegdheid inzake 'openbare gasdistributie'.

⁵ Adv.RvS nr. 70.190/VR van 8 november 2021, 7.

⁶ Zie hieromtrent bijvoorbeeld ook F. Vandendriessche (ed) *Energierecht in België en Vlaanderen* 2020, p. 41.

⁷ Verslag bij het wetsontwerp houdende wijziging van de wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, *Parl.St.* Kamer B.Z. 1988-89, 26 juli 1988, nr. 516/6, 145.

⁸ Art. 1, 1° Gaswet van 12 april 1965.

⁹ Art. 1, 2° Gaswet van 12 april 1965.

¹⁰ Art. 1, 12° Gaswet van 12 april 1965.

Bovenstaande redenering werd bevestigd door de afdeling Wetgeving van de Raad van State die in een advies van 2 februari 2022 besloot: "*Bijgevolg is de bevoegdheid van de gewesten niet beperkt tot de openbare distributie van aardgas, maar geldt ze ook voor andere vormen van gas.*"¹¹ De Raad van State herhaalde haar standpunt in een advies van 12 oktober 2022 over een voorontwerp van wet betreffende het vervoer van waterstof en voegde daaraan toe: "*De netactiviteit die erop gericht is om waterstof te leveren aan eindafnemers behoort tot de bevoegdheid van de gewesten en het is daarbij niet relevant of het om huishoudelijke of niet-huishoudelijke eindafnemers gaat; evenmin is relevant wat de grootte is van de betrokken infrastructuur.*"¹²

Aangezien voorliggend ontwerpdecreet beoogt de waterstofnetten te reguleren die in essentie bestemd zijn om eindafnemers te beleveren, valt het onder de gewestbevoegdheid inzake openbare gasdistributie, ook indien die eindafnemers geen huishoudelijke afnemers zijn.

E. Beknopte inhoud

In afwachting van de definitieve goedkeuring van het EU Gas Package, dat momenteel wordt verwacht eind 2023/begin 2024, is er besloten om nu al een regelgevend kader voor waterstofdistributie uit te werken dat gealigneerd is met de algemene benadering van de Europese Raad. Door het reeds op te stellen van een dergelijk ontwerp van decreet wordt er getracht om voldoende juridische zekerheid te bieden zodat o.a. potentiële investeringen niet worden uitgesteld en de waterstofmarkt zich volop kan blijven ontwikkelen. De Vlaamse regelgeving zal zich verder conformeren aan de Europese richtlijn van zodra het EU Gas Package definitief wordt aangenomen.

De bepalingen uit dit ontwerp van decreet zijn, met uitzondering van een meldingsplicht en een aantal algemene veiligheidsmaatregelen en maatregelen ter bescherming van het leefmilieu, niet van toepassing op de distributie van waterstof via leidingen die de eigen site niet overschrijden. Deze algemene veiligheidsmaatregelen en maatregelen ter bescherming van het leefmilieu hebben onder meer betrekking op het voorkomen en minimaliseren van waterstofemissies en het invoeren van enkele monitorings- en inspectieverplichtingen. Gezien de veiligheidsrisico's en het mogelijke¹³ [global warming potential van waterstof](#)¹⁴, worden deze bepalingen ter bescherming van het leefmilieu ingevoerd voor elke waterstofleiding of -net in het Vlaamse Gewest¹⁵ en de veiligheidsmaatregelen voor alle waterstofleidingen of -netten voor waterstofdistributie in het Vlaamse Gewest. (De veiligheid van de openbare gasdistributie is immers een gewestelijke bevoegdheid¹⁶.) Hierdoor kunnen de voordelen van een waterstofeconomie, zoals het verminderen van broeikasgasemissies, met een minimale negatieve impact en

¹¹ Adv.RvS nr. 70.736/3 van 2 februari 2022, 5-7.

¹² Adv.RvS nr. 71.998/VR/3 van 12 oktober 2022, 6-7.

¹³ Het IPCC heeft nog geen GWP-waarde toegekend aan het indirecte broeikaseffect van waterstof. Zie table in [ZSM - The Earth's Energy Budget, Climate Feedbacks and Climate Sensitivity Supplementary Material \(ipcc.ch\)](#).

¹⁴ Sand, M., Skeie, R.B., Sandstad, M. et al. A multi-model assessment of the Global Warming Potential of hydrogen. *Nature, Commun Earth Environ* 4, 203 (2023). <https://doi.org/10.1038/s43247-023-00857-8>

¹⁵ Artikel 6, §1, II, 1°, BWHI.

¹⁶ Adv.RvS nr. 70.190/VR van 8 november 2021, 7.

risico's gerealiseerd worden. Er zijn momenteel nog veel onduidelijkheden over de relevante (klimaat)veiligheidsnormen op vele domeinen (o.a. het toelaatbare, (klimaat)veilige materiaal voor de waterstofleidingen, het potentieel van hergebruik van bestaande aardgasleidingen, veiligheidsprocedures, etc.). Deze normen dienen de komende jaren dan ook verder in kaart gebracht te worden. Daarom wordt de Vlaamse Regering gemachtigd om hieromtrent nadere regels te bepalen zodat er voldoende flexibel kan worden ingespeeld op relevante ontwikkelingen.

Dit ontwerp van decreet voorziet in een regelgevend kader voor *het waterstofdistributienet* dat hoofdzakelijk levert aan grote afnemers van waterstof. Waterstof zal in eerste instantie hoofdzakelijk een rol spelen in industriële processen waarbij waterstof geleverd wordt aan grote afnemers van waterstof. Een doorgedreven regulering voor het waterstofdistributienet is vandaag reeds opportuun voor de ontwikkeling van een liquide waterstofmarkt.

De Vlaamse Regering wijst, op advies van de VREG, één rechtspersoon aan die belast is met het beheer van het waterstofdistributienet op het grondgebied van het Vlaamse Gewest. De procedure en de criteria voor de aanwijzing worden bepaald, na advies van de VREG, door de Vlaamse Regering, die de kandidaturen zal evalueren op basis van transparante en onpartijdige criteria. De aanduidingstermijn bedraagt twintig jaar.

De waterstofdistributienetbeheerder heeft verschillende verantwoordelijkheden, waaronder het zorgen voor een vrije en niet-discriminerende toegang tot het waterstofdistributienet tegen gereguleerde tarieven. Daarnaast is de waterstofdistributienetbeheerder verantwoordelijk voor het garanderen van de waterstofkwaliteit in zijn waterstofnet en het opstellen van een ontwikkelingsplan in overleg met alle relevante waterstofbedrijven en overheden. Dit ontwikkelingsplan is indicatief en dus niet-bindend. De markt voor de distributie van waterstof is immers nog jong, en de verwachting is dan ook dat deze plannen in de beginjaren (sterk) zullen wijzigen. Echter kan de Vlaamse Regering de waterstofdistributienetbeheerder, in specifieke en welomlijnde gevallen, wel bevelen het waterstofdistributienet verder te ontwikkelen. Deze verplichte ontwikkeling kan enkel worden bevolen na een positieve kosten-batenanalyse door de VREG en als de ontwikkeling van uitzonderlijk economisch belang is voor het Vlaamse Gewest.

De beheerder van het waterstofdistributienet moet zich houden aan strenge voorwaarden voor verticale en horizontale ontvlechting. Om zijn onafhankelijkheid van de waterstofnetgebruikers te waarborgen en discriminatie van bepaalde netgebruikers te voorkomen, is het niet toegestaan dat hij betrokken is bij de productie of levering van waterstof, aardgas, biogas, elk gas dat hoofdzakelijk bestaat uit methaan, waaronder biomethaan, of elektriciteit (verticale ontvlechting). Om te voorkomen dat er sprake is van kruissubsidiëring, dienen de activiteiten van de waterstofdistributienetbeheerder met betrekking tot het beheer en de eigendom van waterstofopslagfaciliteiten en waterstofterminals, alsmede van distributie-, transport- en opslaginstallaties voor aardgas, biogas, elk gas dat hoofdzakelijk bestaat uit methaan, waaronder biomethaan, en elektriciteit beheerd te worden in afzonderlijke juridische entiteiten of in een gescheiden boekhouding, los van de waterstoftransportactiviteiten (horizontale ontvlechting). Dit ontwerp

van decreet biedt een basis voor deze onafhankelijkheidseisen. De meer gedetailleerde invulling van deze ontvlechtingcriteria zullen voorzien worden in het besluit van de Vlaamse Regering.

Naast een regelgevend kader voor het waterstofdistributienet, voorziet dit ontwerp van decreet eveneens in een verschillend regelgevend kader voor gesloten distributienetten voor waterstof, directe leidingen voor waterstof en privé-distributienetten voor waterstof.

De rechtsfiguur van een *gesloten distributienet voor waterstof* maakt het mogelijk voor een beperkt aantal ondernemingen die deel uitmaken van een geïntegreerd exploitatieproces of een geïntegreerd productieproces om binnen een geografisch afgebakende industriële locatie verder samen te werken rond de uitwisseling van waterstof via leidingen. Vandaag wordt waterstof (inclusief bijproduct uit o.a. chloorproductie) reeds als grondstof en energiedrager uitgewisseld tussen bedrijven binnen industriële sites, waarbij de waterstofproductie vaak plaatsvindt dichtbij de vraag. Zo kan waterstof geproduceerd door één of meerdere ondernemingen worden gebruikt in een productieproces van één of meerdere andere ondernemingen. Voor deze geïntegreerde productieprocessen wordt daarom (naast de rechtsfiguur van de directe leidingen voor waterstof) voorzien in een aparte rechtsfiguur, nl. het gesloten distributienet voor waterstof.

Een *directe leiding voor waterstof* verbindt één waterstofproducent rechtstreeks met één afnemer van waterstof, verschillend van de waterstofproducent.

Een *privédistributienet voor waterstof* betreft een restcategorie: alles wat niet tot het 'publieke' waterstofdistributienet behoort, dat niet aangeduid is als gesloten distributienet voor waterstof of geen toegelaten directe leiding voor waterstof is, is een privé-distributienet voor waterstof. De aanleg en het beheer van een privé-distributienet voor waterstof dat de grenzen van de eigen site overschrijdt is principieel verboden. Hierop wordt een uitzondering voorzien voor de bestaande privé-distributienetten voor waterstof.

Gelet op de aanwezigheid van *bestaande waterstofleidingen of -netten* in het Vlaamse Gewest, d.w.z. waterstofleidingen of -netten die in dienst genomen zijn vóór een bepaalde referentiedatum, welke de Vlaamse Regering bepaalt conform de Europese verplichtingen ter zake, voorziet dit ontwerp van decreet, conform de algemene benadering van het gaspakket, in een uitzonderingsregime ten aanzien van deze waterstofinfrastructuur. Hieronder vallen bestaande privé-distributienetten voor waterstof, bestaande gesloten distributienetten voor waterstof en bestaande directe leidingen voor waterstof die de grenzen van de eigen site overschrijden. Dit uitzonderingsregime dient om (1) rekening te houden met het feit dat deze bestaande infrastructuur gefinancierd en gebouwd werd en geopereerd wordt als onderdeel van de bedrijfsactiviteit, (2) de beheerders ervan in staat te stellen hun lopende contracten te blijven naleven en (3) de ontwikkeling van de waterstofmarkt en het waterstofdistributienet niet te belemmeren. Deze bestaande waterstofleidingen of -netten worden aan een beperkte regulering (bv. het opvolgen van waterstofemissies) onderworpen, zolang deze waterstofleidingen of -netten (1) niet connecteren met een waterstofnetwerk van een andere beheerder dat de grenzen van de eigen site overschrijdt, (2) slechts beperkt uitbreiden en (3) hun vrijstellingen geen nadelige gevolgen hebben voor de mededinging of de ontwikkeling van de waterstofinfrastructuur of -markt. De

VREG heft de toelating van bestaande waterstofleidingen of -netten op indien niet meer aan de criteria van de definities of aan de strikte voorwaarden voldaan is of wanneer de VREG oordeelt dat er een risico bestaat dat de mededinging wordt belemmerd of de efficiënte inzet van waterstofinfrastructuur of de ontwikkeling van de waterstofmarkt nadelig wordt beïnvloed.

De aanleg en het beheer van *nieuwe privé distributienetten voor waterstof* die de eigen site overschrijden is principieel verboden. De bestaande privé distributienetten voor waterstof zijn op maat ontworpen in functie van de bestaande (industriële) vraag (o.a. minimale drukgarantie, flexibiliteit, waterstofkwaliteitsvereisten, omvang van de benodigde levering) en zijn een substituuut voor on-site productie. Deze infrastructuur is dan ook meer dan alleen pijpleidingen. Het betreft een onderling verbonden geheel van installaties waar de productie-installaties een essentieel onderdeel van uitmaken. Het verregaand reguleren van deze bestaande, particuliere waterstofleidingen zou de levering voor lokale industriële afnemers in gevaar kunnen brengen. Bovendien kunnen deze bestaande waterstofleidingen vanwege hun beperkte transportcapaciteit en contractuele leveringsverplichtingen niet of amper bijdragen aan de verdere ontwikkeling van een Vlaamse waterstofmarkt waarbij grote waterstofvolumes getransporteerd zullen moeten worden. Daarom voorziet dit ontwerp van decreet dan ook in een uitzonderingsregime voor bestaande privé distributienetten voor waterstof, zoals hierboven verder toegelicht. Echter is het niet wenselijk voor de totstandkoming van een geïntegreerde, level-playing-field waterstofmarkt dat er zich een uitgebreid, parallel privé distributienet voor waterstof, waarbij de beheerder niet de verplichtingen zou hebben van de waterstof distributienetbeheerder (onder meer ontvlechtigingsvereisten en het garanderen van derdentoegang), ongelimiteerd kan blijven ontwikkelen. Daarom is de aanleg en het beheer van nieuwe privé distributienetten die de eigen site overschrijden, met uitzondering van de toegelaten beperkte uitbreidingen van bestaande infrastructuren (zie hierboven), principieel verboden.

De aanleg en het beheer van *nieuwe gesloten distributienetten voor waterstof* die de eigen site overschrijden is toegestaan na voorafgaande goedkeuring door de VREG, waarbij de VREG moet oordelen of de strikte voorwaarden waaraan een gesloten distributienet voor waterstof moet voldoen, voldaan zijn. Deze strikte voorwaarden hebben hoofdzakelijk betrekking op het samenwerkingsverband in het kader van een geïntegreerd productie- of exploitatieproces en beogen een goede balans te vinden tussen de nood aan enerzijds een uitzonderingsregime voor dergelijke geïntegreerde, industriële processen en anderzijds de ontwikkeling van een goed functionerende en liquide waterstofmarkt. Om de samenwerking van verschillende ondernemingen in dergelijke geïntegreerde exploitatie- of productieprocessen niet te verhinderen of nodeloos te verzwaren, voorziet dit ontwerp van decreet in een kader met beperkte regulering voor deze gesloten distributienetten voor waterstof, waarbij de betrokken partijen een grote mate van vrijheid hebben om zelf de modaliteiten van deze samenwerking te bepalen. In het licht van het fundamentele uitgangspunt van deze rechtsfiguur (samenwerking van verschillende ondernemingen in het kader van een geïntegreerd productieproces of geïntegreerd exploitatieproces) wordt er gekozen voor een systeem van onderhandelde nettoegang. Conform de algemene benadering van het gaspakket, moet de beheerder van een gesloten distributienet voor waterstof zich wel houden aan de vereisten van horizontale ontvlechting: de verschillende activiteiten worden

beheerd in afzonderlijke juridische entiteiten of in een gescheiden boekhouding. De VREG heft de toelating van een gesloten distributienet voor waterstof op indien niet meer aan de criteria van de definitie of aan de strikte voorwaarden voldaan is of wanneer de VREG oordeelt dat er een risico bestaat dat de mededinging wordt belemmerd of de efficiënte inzet van waterstofinfrastructuur of de ontwikkeling van de waterstofmarkt nadelig wordt beïnvloed.

De aanleg en het beheer van *nieuwe directe leidingen voor waterstof* die de eigen site overschrijden is slechts toegestaan na een voorafgaande toelating van de VREG, waarbij de VREG moet oordelen of de voorwaarden voor het verkrijgen van de toelating voldaan zijn. Zo houdt de VREG bij het verlenen van deze toelating onder meer rekening met een eventuele weigering tot aansluiting op het waterstofdistributienet of de afwezigheid van een aanbod tot aansluiting onder redelijke economische en technische voorwaarden. Directe leidingen stellen ondernemingen die waterstof produceren immers in staat om zuiver private infrastructuur te bouwen en beheren. Hierdoor dreigen kostbare middelen (en schaafeffecten) verloren te gaan, waardoor inefficiëntie (op niveau van de maatschappij) een reëel risico is. Waar technisch en economisch mogelijk moet de infrastructuur van het waterstofdistributienet zoveel mogelijk worden gebruikt om dergelijke inefficiënties en het ondermijnen van de business case van het waterstofdistributienet te vermijden. Conform de bepalingen van de algemene benadering van het gaspakket dient de beheerder van een directe leiding voor waterstof te voldoen aan de vereisten van horizontale ontvlechting (gescheiden juridische entiteit/gescheiden boekhouding). Voor directe leidingen voor waterstof wordt er echter geen regime van toegang van derden voorzien. Directe leidingen voor waterstof verbinden één waterstofproducent met één afnemer van waterstof, verschillend van de waterstofproducent. Een uitgewerkt regime voor toegang van derden zou, in dit specifieke geval, dus weinig zin hebben. De VREG heft de toelating van een directe leiding voor waterstof op indien niet meer aan de criteria van de definitie of aan de voorwaarden voldaan is of wanneer de VREG oordeelt dat er een risico bestaat dat de mededinging wordt belemmerd of de efficiënte inzet van waterstofinfrastructuur of de ontwikkeling van de waterstofmarkt nadelig wordt beïnvloed.

De VREG is belast met het toezicht op en de regulering van de markt voor de distributie van waterstof via leidingen volgens de bepalingen van dit ontwerp van decreet. De rol van de regulator is geïnspireerd op de rol die hij vandaag reeds speelt in de elektriciteits- en aardgasmarkt.

De Europese Unie rekent sterk op de waterstofeconomie om de transitie naar een klimaatneutrale samenleving te realiseren. Koolstofarme waterstof zal, in combinatie met hernieuwbare energie en energie-efficiëntie maatregelen, een belangrijke hefboom zijn om een Vlaamse bijdrage aan de Europese klimaatdoelstellingen te realiseren. Om het Vlaamse beleid ter ondersteuning van het gebruik van waterstof te kunnen monitoren en teneinde te kunnen voldoen aan Europese rapporteringsverplichtingen, wordt de Vlaamse Regering dan ook gemachtigd om rapporteringsverplichtingen op te leggen aan elke beheerder van een waterstofleiding of -net in het Vlaams Gewest en aan elke gebruiker, producent en leverancier van waterstof.

Bij de herziening van de energiestatistieken, die betrekking hebben op de jaarlijkse, maandelijks en korte termijn rapportages, is het rapporteren van waterstofgegevens opgenomen in Verordening (EU) 2022/132 van de Europese Commissie van 28 januari 2022. Deze verordening wijzigt Verordening (EG) nr. 1099/2008 van het Europees Parlement en de Raad betreffende energiestatistieken. Met ingang van 2025 zijn de lidstaten verplicht om de waterstofgegevens van het voorgaande kalenderjaar in een aparte balans aan Eurostat te rapporteren. Een voorlopige Excel-template werd opgesteld en zal worden getest door enkele lidstaten (waaronder België-FOD Economie). Deze zeer uitgebreide template omvat onder andere productie, invoer/uitvoer, voorraden, transformatie en verbruik per sector.

Hoewel dit ontwerp van decreet de leidende beginselen en de grote lijnen voor waterstofdistributienetten op het grondgebied van het Vlaamse Gewest wettelijk verankert om een stabiel kader op lange termijn te bieden, zal de meer gedetailleerde invulling van deze beginselen in het besluit van de Vlaamse Regering en in de beslissingen van de regulator zorgen voor voldoende flexibiliteit om dit regelgevingskader te laten evolueren naargelang van de ontwikkeling van de waterstofmarkt.

Bevoegdheidsdelegatie

In de volgende artikelen van het ontwerp van decreet wordt een delegatie aan de Vlaamse Regering gegeven om verdere uitvoeringsmaatregelen te nemen:

- Artikel 5: Bepalen van de aspecten van de rapportering door de VREG over de ontwikkeling van de waterstofleidingen of -netten in het Vlaamse Gewest;
- Artikel 13: Aanwijzing van de waterstofdistributienetbeheerder;
- Artikel 15: Bepalen van de voorwaarden, procedure en criteria voor aanwijzing, wijziging en beëindiging van de aanwijzing van de beheerder van het waterstofdistributienet;
- Artikel 18: Nader omschrijven van de taken van de waterstofdistributienetbeheerder;
- Artikel 23: Opleggen van taken en openbardienstverplichtingen aan de waterstofdistributienetbeheerder;
- Artikel 25: Nadere bepalingen waaronder waterstofdistributienetbeheerder beroep kan doen op derden voor databeheer;
- Artikel 31: Goedkeuring van de waterstofkwaliteitsnormen en bepalen van de procedure en voorwaarden van de goedkeuring;
- Artikel 33: Bepalen van de procedure en voorwaarden voor de goedkeuring van het technisch reglement distributie waterstof door de VREG;
- Artikel 37: Bepalen van nadere criteria m.b.t. economisch verantwoord zijn van capaciteitsverhogende werkzaamheden en bepalen van de beroepsprocedure tegen weigering, opschorting of beëindiging van toegang tot het waterstofdistributienet;
- Artikel 39: Bepalen van bijkomende elementen van het ontwikkelingsplan en nadere regels met betrekking tot de consultatie van het ontwikkelingsplan en de procedure voor het indienen van het ontwikkelingsplan;
- Artikel 40: Bepalen van de procedure van de verplichte ontwikkeling van het waterstofdistributienet en het bepalen van de criteria waaraan de kosten-baten analyse moet voldoen;

- Artikel 42 en 43: Opleggen van openbaredienstverplichtingen aan de waterstofdistributienetbeheerder;
- Artikel 46: Nadere regels voor de procedure om de hoogte van de vergoeding te bepalen wanneer bomen en beplanting worden gerooid;
- Artikel 48: Machtigen van de waterstofdistributienetbeheerder tot onteigening en verlenen van domeintoelatingen;
- Artikel 50: Nadere regels voor de voorwaarden, dossiersamenstelling en procedure bij het gebruik van het openbaar domein van de waterstofdistributienetbeheerder;
- Artikel 66: Bepalen van de referentiedatum waarop de omgevingsvergunning moet zijn verleend om in aanmerking te komen voor een bestaand gesloten distributienet voor waterstof. Nadere criteria met betrekking tot significant risico van belemmering van de mededinging bepalen. De Vlaamse Regering bepaalt de procedure en frequentie van de evaluaties door de VREG van het risico inzake belemmering van de mededinging en ontwikkeling van de waterstofmarkt. Bepalen van de nadere procedure na opheffen van de toelating voor een gesloten distributienet voor waterstof;
- Artikel 69: De juridische en boekhoudkundige onafhankelijkheid van de beheerder van een gesloten distributienet voor waterstof dat de grenzen van de eigen site overschrijdt;
- Artikel 73: Nadere bepalingen met betrekking tot economisch verantwoord zijn van capaciteitsverhogende werkzaamheden van het gesloten distributienet voor waterstof;
- Artikel 74: Nadere criteria met betrekking tot significant risico van belemmering van de mededinging bepalen. De Vlaamse Regering bepaalt de procedure en frequentie van de evaluaties door de VREG van het risico inzake belemmering van de mededinging en ontwikkeling van de waterstofmarkt;
- Artikel 76: Bepalen van de referentiedatum waarop de omgevingsvergunning moet zijn verleend om in aanmerking te komen voor een bestaande directe leiding voor waterstof. Nadere criteria met betrekking tot significant risico van belemmering van de mededinging bepalen. De Vlaamse Regering bepaalt de procedure en frequentie van de evaluaties door de VREG van het risico inzake belemmering van de mededinging en ontwikkeling van de waterstofmarkt. Bepalen van de nadere procedure na opheffen van de toelating voor een directe leiding voor waterstof;
- Artikel 77: De juridische en boekhoudkundige onafhankelijkheid van de beheerder van een directe leiding voor waterstof dat de grenzen van de eigen site overschrijdt;
- Artikel 79: Bepalen van de referentiedatum voor de capaciteit van een bestaand directe leiding voor waterstof. Nadere criteria met betrekking tot significant risico van belemmering van de mededinging. De Vlaamse Regering bepaalt de procedure en frequentie van de evaluaties door de VREG van het risico inzake belemmering van de mededinging en ontwikkeling van de waterstofmarkt;
- Artikel 81: Bepalen van de referentiedatum waarop de omgevingsvergunning moet zijn verleend om in aanmerking te komen voor een privé-distributienet voor waterstof. Bepalen van de referentiedatum voor de capaciteit van een privé-distributienet voor waterstof. Nadere criteria met betrekking tot significant risico van belemmering van de mededinging bepalen. De Vlaamse Regering bepaalt de procedure en frequentie van de evaluaties door de VREG van het risico inzake belemmering van de mededinging en ontwikkeling van de

waterstofmarkt. Bepalen van de nadere procedure na opheffen van de toelating voor een privé distributienet voor waterstof;

- Artikel 87: Bepalen van de veiligheidsvoorschriften;
- Artikel 88: Bepalen van de nadere regels met voorkomen en beperken van waterstofemissies;
- Artikel 89: Nadere regels voor de monitoring van het waterstof distributienet;
- Artikel 90: Criteria voor significante lekkages en onregelmatigheden en procedure;
- Artikel 91: Nadere regels omtrent procedure en frequentie van rapportering van het waterstoflek detectierapport en herstel- of vervangingsprogramma;

II. Toelichting bij de artikelen

Artikel 1

Dit artikel behoeft geen verdere toelichting.

Artikel 2

Deze bepaling wijzigt artikel 591 van het Gerechtelijk Wetboek van 16 oktober 1967 (op grond van de theorie van de impliciete bevoegdheden, zoals bedoeld in artikel 10 van de BWHI) waarbij aan de vrederechter de bevoegdheid gegeven wordt om ongeacht het bedrag, kennis te nemen van geschillen betreffende de door dit decreet ingestelde erf dienstbaarheden en van de vorderingen inzake vergoeding van het nadeel veroorzaakt door de erf dienstbaarheden en de verplaatsingsregeling.

Door een beroep te doen op de impliciete bevoegdheden kunnen de gewesten ingrijpen op federale bevoegdheden mits voldaan is aan drie cumulatieve voorwaarden: de federale aangelegenheid kan slechts betreden worden wanneer dat (1) noodzakelijk is om de eigen bevoegdheden uit te oefenen; (2) de toepassing van de impliciete bevoegdheden mag maar een marginale weerslag hebben op de federale bevoegdheid; (3) de materie moet zich lenen tot een gedifferentieerde regeling.

Gebruikmaken van de impliciete bevoegdheden kan alleen in aangelegenheden die zich lenen tot een gedifferentieerde regeling. Als het integendeel om een aangelegenheid gaat die een uniforme aanpak vergt, is toepassing van artikel 10 van de bijzondere wet tot hervorming der instellingen uitgesloten. De aard van de zaak kan een eenvormige regeling noodzakelijk maken. Sedert 1988 heeft de bijzondere wetgever de energiebevoegdheden toegewezen aan de gewesten, behoudens de in de bijzondere wet tot hervorming der instellingen expliciet bepaalde uitzonderingen. De distributie van gas wordt echter als een exclusieve gewestbevoegdheid aangemerkt. Het is daarom niet meer dan logisch dat de gewesten de overtredingen van de inzake energie geldende decreten en besluiten op gepaste wijze administratiefrechtelijk mogen sanctioneren. De aard van de aan de gewesten toegewezen bevoegdheden laat precies een regeling toe die voor differentiatie vatbaar is: het komt de gewestelijke decreetgever toe te bepalen welke verplichtingen er in casu gelden.

Gelet op de aard van deze erf dienstbaarheden is het van belang dat er snel een uitspraak over geschillen hieromtrent wordt gedaan. Anders komt een taak van

algemeen belang (de goede werking van de distributie) potentieel in het gedrang. Daarom is de vrederechter het meest geschikte forum om uitspraak te doen over dergelijke geschillen. De ingreep is dan ook noodzakelijk.

Er wordt enkel bepaald dat de vrederechter bevoegd is kennis te nemen van dergelijke geschillen. Aan de te volgen gerechtelijke procedures enzovoort, wordt voorts niet geraakt. De toepassing van de impliciete bevoegdheden heeft dan ook maar een marginale weerslag op de federale bevoegdheid ter zake.

Dit leidt tot de conclusie dat de toewijzing van de bevoegdheid kennis te nemen van dergelijke geschillen volkomen beantwoordt aan de vereisten inzake de impliciete bevoegdheden, zoals bepaald door artikel 10 van de bijzondere wet tot hervorming der instellingen. De bevoegdheid van de Vlaamse decreetgever wordt hierdoor bevestigd.

Artikel 3

Dit artikel definieert de nodige begrippen om het regelgevend kader voor waterstofdistributie te kunnen bepalen. Waar mogelijk worden deze definities afgestemd op de overeenkomstige begrippen in het Energiedecreet van 8 mei 2009, het laatst gewijzigd bij het decreet van 23 december 2022, en op de algemene benadering van de Richtlijn en de Verordening van het "Hydrogen and Decarbonized Gas Markets Package". In het bijzonder zijn de volgende begrippen bepalend voor de lezing van dit ontwerp van decreet:

27°/1 directe leiding voor waterstof: Een directe leiding voor waterstof is een waterstofleiding die één waterstofproducent rechtstreeks verbindt met één afnemer van waterstof, verschillend van de waterstofproducent. Hierbij staat de rol van producent en afnemer niet in steen gebeiteld, maar kan deze onderling variëren afhankelijk van de situatie op dat moment.

56°/2/1 gesloten distributienet voor waterstof: De rechtsfiguur van een gesloten distributienet voor waterstof maakt het mogelijk voor een beperkt aantal ondernemingen die om specifieke technische eisen of veiligheidseisen deel uitmaken van een geïntegreerd exploitatieproces of een geïntegreerd productieproces om binnen een geografisch afgebakend industriële locatie verder samen te werken rond de uitwisseling van waterstof via leidingen. Vandaag wordt waterstof (inclusief bijproduct uit o.a. chloorproductie) reeds als grondstof en energiedrager uitgewisseld tussen bedrijven binnen industriële sites, waarbij de waterstofproductie vaak plaatsvindt dichtbij de vraag. Zo kan waterstof geproduceerd door één of meerdere ondernemingen worden gebruikt in een productieproces van één of meerdere andere ondernemingen. Voor deze geïntegreerde productieprocessen wordt daarom (naast de figuur van de directe leidingen voor waterstof) voorzien in een aparte rechtsfiguur, nl. het gesloten distributienet voor waterstof.

Een gesloten distributienet voor waterstof is het geheel van leidingen en de daarmee verbonden hulpmiddelen die i) hoofdzakelijk gebruikt worden voor de distributie van waterstof tussen ii) een beperkt aantal installaties binnen een geografisch afgebakende industriële locatie in het Vlaamse Gewest en dat iii) om specifieke technische eisen of veiligheidseisen iv) voorziet in een geïntegreerde exploitatie of

een geïntegreerd productieproces waarbij waterstof wordt geproduceerd, gebruikt of verwerkt.

Een eerste element is het hoofdzakelijk gebruik. Het waterstofnet moet *hoofdzakelijk* gebruikt worden in het kader van een geïntegreerd exploitatieproces of een geïntegreerd productieproces. Dit betekent concreet dat het waterstofnet voornamelijk gebruikt moeten worden in het kader van een geïntegreerd bedrijfsproces waarbij de waterstof wordt geproduceerd, gebruikt of verwerkt door installaties die deel uitmaken van het voormelde productie- of exploitatieproces. Dit sluit echter niet uit dat het waterstofnet soms ook kan gebruikt worden om bv. waterstofoverschotten te injecteren in het waterstofdistributienet.

Een tweede element is dat het waterstofnet wordt gebruikt door een beperkt aantal installaties binnen een geografisch afgebakende industriële locatie. Dit criterium beperkt de omvang van het gesloten distributienet voor waterstof conform de richtlijn.

Een derde element is dat het waterstofnet gebruikt moeten worden in een geïntegreerd exploitatieproces of een geïntegreerd productieproces. Dit moet geval per geval worden beoordeeld. Volgende elementen kunnen wijzen op het voorhanden zijn van een geïntegreerd exploitatieproces of geïntegreerd productieproces:

- Er is sprake van een functionele verbondenheid door de leiding van verscheidene eenheden die naast elkaar bestaan;
- De verschillende eenheden hebben een gemeenschappelijk doel of einddoel en de verschillende eenheden dienen het doel of einddoel;
- De waterstof (inclusief waterstof als bijproduct), die vervoerd wordt door het waterstofnet, wordt gebruikt voor of geproduceerd bij één of meerdere chemische processen waarin gassen of andere producten worden gemaakt op industriële schaal;
- ...

Cruciaal is dat de verschillende eenheden functioneel met elkaar verbonden worden door het waterstofnet voor waterstof in functie van een gemeenschappelijk doel of einddoel.

Een vierde element is de technische eisen of specifieke veiligheidseisen. Waterstof wordt vandaag immers als industrieel gas¹⁷ gebruikt in een aantal productieprocessen. Specifieke technische eisen veronderstelt dat de waterstof die wordt gebruikt in het geïntegreerd exploitatieproces of geïntegreerd productieproces bepaalde (technische) kenmerken heeft die bijvoorbeeld afwijken van een industriële standaard. Voorbeelden van specifieke technische eisen zijn daarbij bijvoorbeeld de gehanteerde kwaliteitseisen voor de waterstof; de specifieke druk waaronder de waterstof moet worden vervoerd en geleverd aan de gebruiker van het gesloten distributienet voor waterstof; het tijdstip van levering en de reserves die moeten worden aangehouden om het proces mogelijk te maken; etc. Veiligheidseisen betekent dan weer dat er (externe of interne) veiligheidseisen zijn.

¹⁷ Andere industriële gassen zijn bijvoorbeeld zuurstof, stikstof en koolstofdioxide, maar ook verschillende edelgassen.

101/3° privé distributienet voor waterstof: Deze rechtsfiguur betreft een restcategorie: elk waterstofnet dat gebruikt wordt voor waterstof distributie dat niet tot het 'publieke' waterstof distributienet behoort, dat niet aangeduid is als gesloten distributienet voor waterstof of geen toegelaten directe leiding voor waterstof is, is een privé distributienet voor waterstof.

Artikel 4

Dit artikel behoeft geen verdere toelichting.

Artikel 5 - 9

Deze artikelen bepalen dat de VREG ook voor waterstof moet worden beschouwd als de onafhankelijke reguleringsinstantie. De taken en bevoegdheden van de regulator voor de waterstofmarkt zijn sterk gelijklopend als voor aardgas en elektriciteit.

Zo zal de VREG toezicht houden op de ontwikkeling van de waterstofmarkt op het grondgebied van het Vlaams Gewest en daar periodiek verslag van doen. Tevens bepaalt de VREG de tariefmethodologie voor het waterstof distributienet. Ook bij geschillen met betrekking tot toegang zal de regulator een belangrijke rol spelen als onafhankelijke arbiter.

Het ontwerp van decreet voorziet ook in de mogelijkheid voor de VREG om, in het kader van zijn toezichthoudende rol, de nodige informatie op te vragen bij de verschillende waterstofbedrijven.

De VREG publiceert, voor het eerst tegen uiterlijk 30 juni 2025 en daarna driejaarlijks, een rapport over de ontwikkeling van de markt voor de distributie van waterstof via leidingen. Daarin beschrijft de VREG in eerste instantie de ontwikkeling van de infrastructuur op het grondgebied van het Vlaamse Gewest. Dit rapport zal daarbij een duidelijk overzicht geven van bestaande en geplande infrastructuur. Daarbij kan de VREG de belangrijkste obstakels voor de verdere ontwikkeling identificeren en, waar nodig, aanbevelingen formuleren voor een transparante, efficiënte en robuuste werking van de markt. De Vlaamse Regering kan de inhoud van het rapport bepalen.

Artikel 10

Dit artikel behoeft geen verdere toelichting.

Artikel 11

Dit artikel behoeft geen verdere toelichting.

Artikel 12

Dit artikel behoeft geen verdere toelichting.

Artikel 13

De beheerder van het waterstof distributienet opereert op het volledige grondgebied van het Vlaamse Gewest. Dus de Vlaamse Regering wijst, na advies van de VREG, de natuurlijke persoon of rechtspersoon aan die het waterstof distributienet zal beheren op het hele grondgebied van het Vlaamse Gewest en dit met uitsluiting van alle anderen.

In Vlaanderen zijn er al een aantal waterstofnetten tussen twee (directe leiding voor waterstof) of meerdere (gesloten of privé distributienet voor waterstof) bedrijven. Vlaanderen is dus toe aan een volgende stap waarbij wordt ingezet op de realisatie van meer grootschalige waterstofleidingen, wat de Europese Commissie ook vraagt in haar voorstel van richtlijn betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markten voor hernieuwbare gassen, aardgas en waterstof¹⁸. Eén beheerder zal ervoor zorgen dat die grootschalige waterstofleidingen op de meest efficiënte wijze worden beheerd en verder worden ontwikkeld. Met één beheerder zullen de Europese middelen ter ondersteuning ook doelgericht en niet te versnipperd ingezet worden. Deze top-down aanpak bevordert eveneens de liquiditeit en marktwerking voor productie- en beleveringsactiviteiten.

Daarom kiest de Vlaamse Regering voor een monopolie om het waterstof distributienet te beheren.

Artikel 14

De Vlaamse Regering wijst de waterstof distributienetbeheerder aan voor een hernieuwbare termijn van twintig jaar.

Artikel 15

De Vlaamse Regering bepaalt de voorwaarden waaraan de beheerder van het waterstof distributienet moet voldoen om aangewezen te kunnen worden. Daarnaast bepaalt de Vlaamse Regering ook de voorwaarden waaraan een aangewezen beheerder van het waterstof distributienet moet blijven voldoen om aangewezen te blijven als de waterstof distributienetbeheerder. Het ontwerp bevat daarbij de elementen waarrond de Vlaamse Regering verplicht voorwaarden zal moeten voorzien, waaronder de technische, organisatorische en financiële capaciteit en de professionele betrouwbaarheid van de (kandidaat-)beheerder, evenals de beheersmatige, boekhoudkundige en juridische onafhankelijkheid van de (kandidaat-)beheerder van het waterstof distributienet ten aanzien van de leveranciers, tussenpersonen en producenten die actief zijn in het Vlaamse Gewest, en de met deze ondernemingen verbonden en geassocieerde ondernemingen.

Een kandidaat-beheerder van het waterstof distributienet dient namelijk te voldoen aan een aantal ontvlechtigingsvereisten om aangewezen te worden als waterstof distributienetbeheerder.

In de eerste plaats dient een (kandidaat-)beheerder van het waterstof distributienet verticaal ontvlochten te zijn volgens het "ownership unbundling" ontvlechtigingsmodel, in lijn met de voorkeur van de ontwerp-Richtlijn van het "gaspakket". De (kandidaat-)beheerder van het waterstof distributienet dient daarbij aan te tonen dat hij eigenaar zal zijn van het waterstof distributienet en dat zijn waterstof distributie-activiteiten gescheiden zijn van elke activiteit van productie of levering van elektriciteit, waterstof, aardgas, biogas of elk gas dat hoofdzakelijk bestaat uit methaan, waaronder biomethaan. Deze voorwaarden krijgen een meer gedetailleerde invulling in het besluit van de Vlaamse Regering.

¹⁸ COM(2021) 803 final

In de tweede plaats dient een (kandidaat-)beheerder van het waterstofdistributienet horizontaal ontvlochten te zijn via een systeem van juridische of boekhoudkundige ontvlechting. In het besluit van de Vlaamse Regering zullen de voorwaarden horende bij deze juridische of boekhoudkundige ontvlechting in detail uiteengezet worden waaronder de (kandidaat-)beheerder van het waterstofdistributienet betrokken mag zijn in activiteiten van opslag en invoer van waterstof en van vervoer, distributie, opslag of import van aardgas, biogas, elk gas dat hoofdzakelijk bestaat uit methaan, waaronder biomethaan, en elektriciteit.

Daarnaast bepaalt de Vlaamse Regering de voorwaarden waaronder moet worden overgegaan of kan worden overgegaan tot wijziging of beëindiging van de aanwijzing. Het ontwerp bevat daarbij enkele gevallen waarin de Vlaamse Regering de aanwijzing van de waterstofdistributienetbeheerder kan herroepen:

- De beheerder voldoet niet meer aan de ontvlechtigingsvoorwaarden;
- De beheerder begaat of beging een grove tekortkoming met betrekking tot de verplichtingen die voortvloeien uit het decreet of de uitvoeringsbepalingen ervan;
- De beheerder verloor de langlopende persoonlijke of zakelijke rechten over het waterstofdistributienet.

De Vlaamse Regering bepaalt ook de procedure tot aanwijzing en de criteria voor de aanwijzing van de waterstofdistributienetbeheerder. Het ontwerp somt daarbij een aantal elementen op die de Vlaamse Regering in ieder geval moet voorzien bij het opstellen van de criteria voor de aanwijzing. Het gaat om elementen die essentieel zijn bij het beoordelen van kandidaat-beheerders. Deze criteria, eventueel aangevuld met criteria die de Vlaamse Regering vastlegt, zijn de maatstaf waaraan de kandidaatstelling van de verschillende kandidaat-beheerders zullen worden getoetst.

Artikel 16

Dit artikel behoeft geen verdere toelichting.

Artikel 17

Dit artikel behoeft geen verdere toelichting.

Artikel 18

Dit artikel geeft een overzicht van de taken van de waterstofdistributienetbeheerder. Deze taken zijn gericht op het veilig, efficiënt en transparant beheren en ontwikkelen van het waterstofdistributienet, ten dienste van de gebruikers van het waterstofdistributienet en ter bevordering van de ontwikkeling van een liquide waterstofmarkt. Het verzaken of onvoldoende gevolg geven aan deze taken is een grove tekortkoming en kan dan ook aanleiding geven tot het vervroegd beëindigen van de aanwijzing.

De taken van de waterstofdistributienetbeheerder zijn, mutatis mutandis, analoog aan deze van de distributienetbeheerders in de elektriciteits- en aardgassector. Echter zijn er ook een aantal extra taken voorzien voor de waterstofdistributienetbeheerder die eigen zijn aan de (ontwikkende) waterstofmarkt:

- Om de veiligheidsrisico's en risico's voor het leefmilieu te beperken, dient de waterstof distributienetbeheerder alle redelijke en beschikbare maatregelen te nemen om waterstofemissies te voorkomen en minimaliseren bij het beheer van zijn waterstofnet;
- Rekening houdend met ontwikkelende Europese normen, stelt de waterstof distributienetbeheerder de kwaliteitsnormen voor de waterstofstromen in zijn waterstofnet vast, na overleg met de afnemers van waterstof die aangesloten zijn of willen worden op zijn waterstofnet en de beheerders van de waterstofnetten waarmee zijn waterstofnet verbonden is conform de procedure van artikel 4/2.1.13;
- De waterstof distributienetbeheerder organiseert het technisch beheer van de waterstofstromen op zijn waterstofnet om dit waterstofnet in evenwicht te houden, door met alle redelijke middelen waarover hij beschikt toezicht te houden op het evenwicht en dit zo nodig te handhaven en te herstellen;
- De waterstof distributienetbeheerder organiseert de secundaire markt waarop de netgebruikers onderling capaciteit en flexibiliteit verhandelen, zodra hij oordeelt dat de waterstofmarkt hiervoor voldoende rijp is, of na een beslissing van de VREG in die zin.

Het valt niet uit te sluiten dat, eens de waterstofmarkt een bepaalde maturiteit bereikt, het takenpakket van de waterstof distributienetbeheerder verfijnd zal moeten worden. De Vlaamse Regering krijgt dan ook de mogelijkheid om, na advies van de VREG, de takenlijst nader te bepalen.

Artikel 19

Dit artikel behoeft geen verdere toelichting.

Artikel 20

Dit artikel stelt als principe dat de waterstof distributienetbeheerder zich niet mag bezighouden met de levering van elektriciteit, waterstof, aardgas, biogas of elk gas dat hoofdzakelijk bestaat uit methaan.

Artikel 21

Dit artikel bepaalt dat het de waterstof distributienetbeheerder ook niet toegestaan is om waterstof te produceren, met uitzondering van de waterstofproductie die nodig is om zijn taken als waterstof distributienetbeheerder goed te kunnen uitoefenen (bv. voor de dekking van netverliezen).

De waterstof distributienetbeheerder en zijn dochtervennootschappen met rechtspersoonlijkheid kunnen geen activiteiten ondernemen inzake de productie van elektriciteit, aardgas, biogas en elk gas dat hoofdzakelijk bestaat uit methaan. Verder kunnen ze ook niet participeren in een rechtspersoon die actief is in de productie van elektriciteit, aardgas, biogas en elk gas dat hoofdzakelijk bestaat uit methaan. Het gelijk speelveld tussen de waterstofbedrijven mag niet worden verstoord. Dit verbod verhindert de waterstof distributienetbeheerder of zijn dochtervennootschappen met rechtspersoonlijkheid evenwel niet te voorzien in eigen energievoorziening, zoals bijvoorbeeld door middel van het plaatsen van zonnepanelen of een zonneboiler.

Artikel 22

Dit artikel behoeft geen verdere toelichting.

Artikel 23

Dit artikel bepaalt de taken van de waterstof distributienetbeheerder inzake databeheer. Deze taken zijn analoog aan deze van de distributienetbeheerders in de elektriciteits- en aardgasmarkt, voor zover ze relevant zijn voor de huidige waterstofmarkt.

Artikel 24

Dit artikel regelt de inzet van personeel en middelen voor de voorbereiding van de beslissingen over strategische en vertrouwelijke aangelegenheden voor het databeheer, vermeld in artikel 4/2.1.7.

In het tweede lid van dit artikel worden de verschillende partijen benoemd waarop de waterstof distributienetbeheerder geen beroep kan doen voor de uitvoering van de beslissingen over een aantal strategische en vertrouwelijke aangelegenheden inzake databeheer.

Deze bepalingen zijn, mutatis mutandis, analoog aan deze van de distributienetbeheerders in de elektriciteits- en aardgassector.

Artikel 25

Net zoals bij de distributienetbeheerders in de elektriciteits- en aardgasmarkt, kan de waterstof distributienetbeheerder de gegevens verkregen bij de uitoefening van zijn taken niet gebruiken om commerciële diensten aan te bieden.

Artikel 26

Dit artikel heeft geen verdere toelichting.

Artikel 27 - 29

De waterstof distributienetbeheerder is gebonden aan strikte verplichtingen inzake non-discriminatie en vertrouwelijkheid, analoog aan de bepalingen voor de netbeheerders in de aardgas- en elektriciteitssector. De waterstof distributienetbeheerder moet zich vooreerst onthouden van elke vorm van discriminatie ten opzichte van waterstofproducenten, waterstofinvoerders, waterstofleveranciers, tussenpersonen voor waterstof, afnemers van waterstof en categorieën van afnemers. Zo is een verschil in behandeling in gelijkaardige situaties niet geoorloofd, tenzij het verschil in behandeling objectief, pertinent en evenredig is. Een schending van deze non-discriminatiebepaling maakt een grove tekortkoming uit in de zin van dit decreet en kan aanleiding geven tot het vervroegd beëindigen van de aanwijzing.

Daarnaast is de waterstof distributienetbeheerder ook gebonden aan de vertrouwelijkheid van de commerciële gegevens die de waterstof distributienetbeheerder verwerft in uitvoering van zijn taken als beheerder van het waterstof distributienet. (Persoonlijke gegevens zijn hierbij niet relevant, aangezien enkel ondernemingen en geen huishoudens aangesloten zullen worden op het waterstof distributienet, dit in tegenstelling tot het aardgas distributienet). Er rust op de waterstof distributienetbeheerder ook een verplichting om alle informatie die noodzakelijk is voor een goede marktwerking te publiceren.

Bijkomend wordt er, conform artikel 50 van de algemene benadering van het gaspakket, voorzien dat de informatie die noodzakelijk is voor een goede marktwerking openbaar wordt gemaakt. Deze verplichting doet geen afbreuk aan de bescherming van de vertrouwelijkheid van commercieel gevoelige informatie.

Artikel 30

Dit artikel behoeft geen verdere toelichting.

Artikel 31

Dit artikel bepaalt dat de waterstof distributienetbeheerder de kwaliteitsnormen voor de waterstofstromen in zijn waterstofnet moet opstellen, na overleg met de waterstofproducenten en afnemers van waterstof die aangesloten zijn of willen worden op zijn waterstofnet en de beheerders van de waterstofnetten waarmee zijn waterstofnet verbonden is. Bij het opstellen van de waterstofkwaliteitsnormen dient de waterstof distributienetbeheerder rekening te houden met de Europese normen ter zake. Momenteel bestaan dergelijke normen nog niet, maar naar alle verwachtingen zullen er in de (nabije) toekomst Europese afspraken gemaakt worden rond de waterstofkwaliteitsnormen om de interne markt voor het transport van waterstof te faciliteren. De waterstofkwaliteitsnormen opgesteld door de waterstof distributienetbeheerder worden door de Vlaamse Regering, na advies van de VREG, goedgekeurd voordat zij in werking treden.

De waterstof distributienetbeheerder houdt, na de goedkeuring van de waterstofkwaliteitsnormen, toezicht op de naleving van deze waterstofkwaliteitsnormen.

Op verzoek van de waterstof distributienetbeheerder kan de Vlaamse Regering toestaan dat op bepaalde delen van het waterstof distributienet waterstofkwaliteitsnormen worden gehanteerd die afwijken van de algemeen geldende waterstofkwaliteitsnorm, bijvoorbeeld wegens het vereiste gebruik van zeer zuivere waterstof in bepaalde industriële toepassingen. Gezien het risico op marktsegmentatie dat kan voortvloeien uit het gebruik van verschillende waterstofkwaliteitsnormen, dient de Vlaamse Regering hierover advies in te winnen bij de VREG. De Vlaamse Regering verleent de toelating voor deze afwijkende waterstofkwaliteitsnorm en bepaalt de voorwaarden en de duur van de afwijking.

Artikel 32

Dit artikel behoeft geen verdere toelichting.

Artikel 33

Dit artikel regelt de bepalingen met betrekking tot het technisch reglement distributie waterstof. Hierin staan de technische en operationele regels die verbonden zijn aan het beheer van het waterstof distributienet, inclusief de regels inzake aansluiting, meting en toegang.

De waterstof distributienetbeheerder stelt het technisch reglement distributie waterstof op, na overleg met de waterstofproducenten en afnemers van waterstof die aangesloten zijn of willen worden op zijn waterstofnet en de beheerders van de waterstofnetten waarmee zijn waterstofnet verbonden is. Dit technisch reglement moet worden voorgelegd aan de VREG ter goedkeuring. Hierbij wordt er afgeweken van de procedure in de elektriciteits- en aardgassector waarbij het technisch

reglement wordt opgesteld door de VREG, na een voorafgaand stakeholdersoverleg, en wordt goedgekeurd door de raad van bestuur van de VREG, na een openbare consultatie. Het is namelijk aangewezen om hiervan af te wijken aangezien de waterstofmarkt zich nog in een vroeg stadium van ontwikkeling bevindt. Hierdoor zal de relevante kennis voor het opstellen van deze gedetailleerde bepalingen zich in de beginfase hoofdzakelijk bij de waterstofdistributienetbeheerder bevinden.

De Vlaamse Regering bepaalt, na advies van de VREG, de procedure en de voorwaarden voor de goedkeuring van het technisch reglement. Het goedgekeurde technisch reglement, dat pas in werking treedt na bekendmaking in het Belgisch Staatsblad, wordt door de waterstofdistributienetbeheerder op zijn website gepubliceerd.

De VREG bepaalt de minimale inhoud van het technisch reglement distributie waterstof. Hiervoor kan de VREG zich bijvoorbeeld baseren op de bepalingen van artikel 4.2.1 van het Energiedecreet van 8 mei 2009, het laatst gewijzigd bij het decreet van 23 december 2022, inzake de technische reglementen in de elektriciteits- en aardgassector voor zover deze relevant of van toepassing zijn voor waterstof. Aangezien de waterstofmarkt zich nog in een vroeg stadium van ontwikkeling bevindt, is het momenteel moeilijk om al precies te bepalen in welke mate het reeds opportuun is om de soms erg specifieke bepalingen van het technisch reglement voor aardgas al dan niet toe te passen voor waterstof. Daarom is het aangewezen om deze minimale inhoud in deze fase, gezien zijn expertise ter zake, toe te vertrouwen aan de VREG, die deze inhoud ook kan aanpassen op basis van de ideeën daarover die momenteel en in de nabije toekomst worden besproken tussen regulatoren op Belgisch en Europees niveau, zoals binnen ACER en CEER.

Artikel 34

Dit artikel behoeft geen verdere toelichting.

Artikel 35

Net zoals de distributienetbeheerders in de elektriciteits- en aardgasmarkt, maakt de waterstofdistributienetbeheerder de geldende tarieven en voorwaarden bekend voor de aansluiting op zijn waterstofnet.

Artikel 36

Dit artikel behoeft geen verdere toelichting.

Artikel 37

Dit artikel omschrijft de toegang tot het waterstofdistributienet. De bepalingen voor toegang tot het waterstofdistributienet zijn, *mutatis mutandis*, grotendeels analoog aan deze voor toegang tot het distributienet in de elektriciteits- en aardgassector. Echter zijn er ook een aantal extra bepalingen voorzien voor toegang tot het waterstofdistributienet die eigen zijn aan de waterstofmarkt.

Afnemers van waterstof en waterstofproducenten hebben recht op toegang tot het waterstofdistributienet voor respectievelijk de afname en injectie van waterstof. Toegang tot het waterstofdistributienet hebben betekent dat het waterstofdistributienet gebruikt mag worden voor de injectie of afname van waterstof. Dit is anders dan het aansluiten op het waterstofdistributienet, waarbij er louter een fysieke connectie wordt gemaakt met het waterstofdistributienet.

Deze aansluiting is natuurlijk noodzakelijk vooraleer men waterstof kan afnemen of injecteren (toegang kan bekomen) van het waterstofdistributienet.

Het technisch reglement distributie waterstof bepaalt wie door de toegangsgerechtigden als toegangshouder voor waterstof op een toegangspunt voor waterstof kan worden aangeduid. Op elk toegangspunt voor waterstof kan zowel voor injectie als voor afname van waterstof telkens slechts één toegangshouder voor waterstof worden aangeduid.

De waterstofdistributienetbeheerder maakt de voorwaarden en tarieven waartegen de toegangshouder voor waterstof toegang tot het waterstofdistributienet kan krijgen bekend.

De waterstofdistributienetbeheerder kan de toegang tot zijn waterstofnet alleen weigeren, beëindigen of opschorten in vier specifieke situaties: onvoldoende capaciteit, gevaar voor de veiligheid en betrouwbare werking van zijn waterstofnet, de waterstofstroom is onverenigbaar met de waterstofkwaliteitsnormen bepaald in artikel 4/2.1.13, en het niet (meer) voldoen aan de voorwaarden opgenomen in het technisch reglement distributie waterstof. Indien de waterstofdistributienetbeheerder in het laatste geval de toegang tot zijn waterstofnet wil weigeren of beëindigen is hij verplicht hiervoor een bemiddeling op te starten bij de VREG, behalve in de gevallen waar geen voorafgaande toestemming door de VREG is vereist.

Weigert of beëindigt de waterstofdistributienetbeheerder de toegang op grond van een gebrek aan capaciteit, dan is de waterstofdistributienetbeheerder verplicht om de nodige capaciteitsverhogende werkzaamheden uit te voeren voor zover dat economisch verantwoord is of wanneer de aanvrager van de toegang tot zijn waterstofnet bereid is om daar (gedeeltelijk) voor te betalen. Als een kosten-batenanalyse van de VREG aantoont dat een aansluiting op het waterstofdistributienet of een uitbreiding van de capaciteit van het waterstofdistributienet economisch niet opportuun is (bv. wanneer er in het gebied van de afnemer van waterstof geen waterstofdistributienet aanwezig is), kan de aanvrager van de toegang tot het waterstofnet zich richten tot de waterstofvervoersnetbeheerder. Enkel in uitzonderlijke gevallen kan het waterstofvervoersnet gebruikt worden om afnemers van waterstof te bedienen.¹⁹ De Vlaamse Regering kan, na advies van de VREG, nadere criteria bepalen met betrekking tot het economisch verantwoord zijn van deze capaciteitsverhogende werkzaamheden.

Een weigering, beëindiging of opschorting van de toegang tot het waterstofdistributienet kan enkel op gemotiveerde wijze waarbij de waterstofdistributienetbeheerder aan de aanvrager van de toegang tot zijn waterstofnet of aan de toegangshouder voor waterstof een schriftelijke en gemotiveerde verklaring stuurt. Weigert of beëindigt de waterstofdistributienetbeheerder de toegang op grond van het niet-voldoen aan de waterstofkwaliteitsnormen, dan moet de waterstofdistributienetbeheerder aangeven waarom en onder welke voorwaarden de waterstofstroom alsnog zou kunnen worden gedistribueerd via het waterstofdistributienet.

¹⁹ GwH 9 juli 2013, nr. 98/2013, §B.11.3.

Een opschorting van de toegang tot het waterstofdistributienet of een beëindiging van de toegang kan enkel na voorafgaande toestemming door de VREG. Het is duidelijk dat een opschorting of beëindiging van de toegang tot het waterstofdistributienet zo veel mogelijk moet worden vermeden, gezien de ingrijpende gevolgen van deze beslissing. Daarom moet de waterstofdistributienetbeheerder, vooraleer hij kan overgaan tot een dergelijke beëindiging van de toegang tot het waterstofdistributienet, dit ter goedkeuring voorleggen aan de VREG, tenzij in drie "noodsituaties" waarin het omwille van technische of veiligheidsredenen ondoenbaar is om nog een voorafgaande toestemming bij de VREG te bekomen.

Tegen een weigering, opschorting of beëindiging van de toegang tot het waterstofdistributienet kan een beroep worden ingesteld bij de VREG. Indien de VREG beslist dat de weigering onterecht is (bv. omdat er geen inbreuk is van het technisch reglement distributie waterstof,...), dient de waterstofdistributienetbeheerder de betrokkene alsnog of opnieuw toegang te geven tot het waterstofdistributienet.

Artikel 38

Dit artikel behoeft geen verdere toelichting.

Artikel 39

Het ontwerp van decreet voert een verplichting in voor de waterstofdistributienetbeheerder om tweejaarlijks een ontwikkelingsplan op te stellen. Het decreet schuift daarbij enkele verplichte elementen van dit ontwikkelingsplan naar voor.

De succesvolle ontwikkeling en uitbouw van infrastructuur voor de distributie van waterstof is enkel mogelijk als ondernemingen die waterstof produceren of gebruiken daadwerkelijk aangesloten kunnen worden. Daarom wordt de waterstofdistributienetbeheerder verplicht om alle relevante waterstofbedrijven (bv. de ondernemingen die plannen hebben om waterstof te produceren of te gebruiken in hun industriële processen), de netbeheerders (de elektriciteitsdistributienetbeheerders, de aardgasdistributienetbeheerders en de beheerder van het plaatselijk vervoernet van elektriciteit), de transmissienetbeheerder, de beheerder van het vervoersnet en de relevante overheden (gemeente, havenbedrijf, vergunningverlenende overheden, het VEKA en de VREG, etc.) te betrekken bij de opmaak van het ontwikkelingsplan door middel van een consultatie. Door middel van deze consultatie kan de waterstofdistributienetbeheerder een goed beeld krijgen van bijvoorbeeld de capaciteitsnoden, maar bijvoorbeeld ook van de gewenste waterstofkwaliteit. De dialoog tussen de waterstofdistributienetbeheerder enerzijds en de relevante waterstofbedrijven anderzijds zal daarbij zorgen voor een doordacht en realistisch ontwikkelingsplan dat onderling werd afgestemd met de ontwikkelingsplannen voor andere energiedragers en andere nutsleidingen in het algemeen. Dergelijke gecoördineerde ontwikkelingsplannen zijn noodzakelijk gezien de sterke interactie tussen de plannen voor energie enerzijds, en de mogelijke synergieën tussen nutsleidingen anderzijds.

Het ontwikkelingsplan is indicatief en dus niet-bindend: de waterstofdistributienetbeheerder is dus niet verplicht om het ontwikkelingsplan volledig tot uitvoering te brengen. De waterstofmarkt zal immers naar alle verwachting sterk in beweging zijn de volgende jaren, waardoor enige flexibiliteit met betrekking tot de uitbouw van de infrastructuur noodzakelijk zal zijn.

De Vlaamse Regering keurt het ontwikkelingsplan goed na het advies te hebben ingewonnen van de VREG. Weigert de Vlaamse Regering de goedkeuring, dan vraagt de minister de waterstofdistributienetbeheerder het plan aan te passen binnen een redelijke termijn.

Artikel 40

De Vlaamse Regering kan, in specifieke en welomlijnde gevallen, de waterstofdistributienetbeheerder bevelen het waterstofdistributienet verder te ontwikkelen.

De verplichte ontwikkeling kan vooreerst slechts worden bevolen als de ontwikkeling een positieve kosten-batenanalyse verkrijgt van de VREG. Is de kosten-batenanalyse van de VREG negatief, dan kan geen verplichte ontwikkeling worden bevolen. De Vlaamse Regering bepaalt de criteria waaraan deze kosten-batenanalyse moet voldoen.

Na een positieve kosten-batenanalyse te hebben verkregen, kan de Vlaamse Regering de ontwikkeling enkel bevelen wanneer deze van uitzonderlijk economisch belang is voor het Vlaamse Gewest. In zijn beslissing zal de Vlaamse Regering dan ook, aan de hand van een concrete analyse of studie, moeten motiveren waarom de verplichte ontwikkeling van dergelijk belang is voor het Vlaamse Gewest.

De Vlaamse Regering bepaalt tot slot ook de te volgen procedure.

Artikel 41

Dit artikel behoeft geen verdere toelichting.

Artikel 42 - 43

Naar analogie met de aardgas- en elektriciteitssector wordt in deze artikelen een decretale basis voorzien voor de Vlaamse Regering om openbardienstverplichtingen op te leggen aan de waterstofdistributienetbeheerder met betrekking tot zijn dienstverlening aan, enerzijds, de afnemers van waterstof aangesloten op zijn waterstofnet en aanvragers van een aansluiting op zijn waterstofnet en, anderzijds, de waterstofleveranciers die leveren aan klanten aangesloten op zijn waterstofnet.

Wat betreft de dienstverlening aan afnemers van waterstof aangesloten op zijn waterstofnet, kan het gaan over mogelijke verplichtingen met betrekking tot bijvoorbeeld de duur van een onderbreking van de waterstoftoevoer, de informatieverlening bij geplande onderbrekingen van de waterstoftoevoer, de termijnen waarbinnen herstellingen dienen te worden aangevat en de termijnen waarbinnen aansluitingaanvragen moeten worden behandeld en uitgevoerd. Ook verplichtingen inzake facturatie, informatieverlening en klachtenbehandeling kunnen op basis van dit artikel worden opgelegd.

Wat betreft de dienstverlening aan waterstofleveranciers wordt vooral gedacht aan verplichtingen inzake de kwaliteit waarmee en de termijnen waarbinnen de waterstofdistributienetbeheerder meetgegevens en andere gegevens met betrekking tot de aansluiting van de klant van de afnemer van waterstof (bv. aanpassingen van de meetinstallatie, rechtzetting van meetgegevens,...) overmaakt aan de waterstofleverancier. De waterstofleverancier heeft deze gegevens nodig om te kunnen factureren aan zijn klanten. Laattijdige meetgegevens veroorzaken dan ook kosten bij de waterstofleverancier.

Artikel 44

Dit artikel behoeft geen verdere toelichting.

Artikel 45 - 46

Deze artikelen voeren erfdienstbaarheden in voor de waterstofdistributienetbeheerder.

Artikel 49

Dit artikel behoeft geen verdere toelichting.

Artikel 50 - 51

Naar analogie met de aardgas- en elektriciteitssector worden regels omtrent het gebruik van het openbaar domein of de gemeentewegen ingevoerd voor de waterstofdistributienetbeheerder.

Artikel 52

Dit artikel behoeft geen verdere toelichting.

Artikel 53 - 64

Deze artikelen bepalen dat voor de aansluiting op en de toegang tot het waterstofdistributienet gereguleerde tarieven gelden. De VREG stelt hiervoor een tariefmethodologie op, op basis van een openbare raadpleging, en publiceert deze op zijn website. Op grond van deze tariefmethodologie werkt de waterstofdistributienetbeheerder een tariefvoorstel uit, dat de VREG goedkeurt na toetsing aan zijn tariefmethodologie. De waterstofdistributienetbeheerder publiceert de aldus goedgekeurde tarieven op zijn website.

Deze bepalingen zijn analoog aan deze voor de tarieven voor de aansluiting op en het gebruik van het distributienet in de elektriciteits- en aardgasmarkt, voor zover ze relevant zijn voor de huidige waterstofmarkt.

Artikel 65

Dit artikel behoeft geen verdere toelichting.

Artikel 66

Waterstof speelt vandaag reeds een belangrijke rol in allerlei chemische processen, waarbij de waterstofproductie vaak dicht bij de waterstofvraag plaatsvindt. Bijgevolg zullen bepaalde hoeveelheden van de waterstofvraag niet via het openbaar domein getransporteerd worden, maar worden deze rechtstreeks door bedrijven binnen de eigen, industriële site geproduceerd en ook daar verbruikt. Dergelijke waterstofleidingen en -netten zijn er in de eerste plaats op gericht om

de eindafnemers van waterstof op de eigen site te bedienen en kunnen dus niet gezien worden als infrastructuur die cruciaal is voor de ontwikkeling van een liquide waterstofmarkt. Om deze efficiënte structuur te behouden en te voorkomen dat het waterstofgebruik zich niet verder kan ontwikkelen binnen de industrie, is het belangrijk om onnodige belemmeringen en barrières te vermijden. Een doorgedreven regulering zou al snel de operationele integriteit bedreigen van de industriële sites waarin dergelijke waterstofnetten en -leidingen ingebed zijn. Daarom is dit ontwerp van decreet, met uitzondering van een meldingsplicht in dit artikel (voorafgaand voor nieuwe gesloten distributienetten voor waterstof en tegen een door de Vlaamse Regering te bepalen datum voor bestaande) en een aantal algemene veiligheidsmaatregelen en maatregelen ter bescherming van het leefmilieu in artikels 4/2.5.1 – 4/2.5.5 niet van toepassing op de distributie van waterstof via leidingen die de eigen site niet overschrijden. Dit betekent onder andere dat zelfs leidingen met een collectieve dimensie (m.a.w. waar waterstof naar meer dan één afnemer van waterstof en/of van meer dan één waterstofproducent door wordt vervoerd) slechts zeer beperkt worden gereguleerd door dit decreet wanneer zij de grenzen van de eigen site niet overschrijden. Overschrijdt de leiding in kwestie evenwel de eigen site, dan is een sterkere mate van regulering van toepassing.

De aanleg en het beheer van een gesloten distributienet voor waterstof dat de grenzen van de eigen site overschrijdt is toegestaan na voorafgaande toelating van de VREG, waarbij de VREG moet oordelen of de strikte voorwaarden waaraan een gesloten distributienet voor waterstof moet voldoen voldaan zijn. Deze strikte voorwaarden worden hieronder verder toegelicht en hebben hoofdzakelijk betrekking op het samenwerkingsverband in het kader van een geïntegreerd productie- of exploitatieproces en beogen een goede balans te vinden tussen de nood aan enerzijds een uitzonderingsregime voor dergelijke geïntegreerde, industriële processen en anderzijds de ontwikkeling van een goed functionerende en liquide waterstofmarkt. Om de samenwerking van verschillende ondernemingen in dergelijke geïntegreerde exploitatie- of productieprocessen niet te verhinderen of nodeloos te verzwaren, voorziet dit ontwerp van decreet in een kader met beperkte regulering voor deze gesloten distributienetten voor waterstof, waarbij de betrokken partijen een grote mate van vrijheid hebben om zelf de modaliteiten van deze samenwerking te bepalen. Bijkomend voorziet dit ontwerp van decreet, conform artikel 47 van de algemene benadering van het gaspakket, in een aantal vrijstellingen voor de reeds bestaande gesloten distributienetten voor waterstof (zie toelichting artikel 74). Een bestaand gesloten distributienet voor waterstof is een gesloten distributienet voor waterstof waarvoor de vereiste omgevingsvergunningen werden verleend voor een bepaalde referentiedatum die door de Vlaamse Regering zal worden bepaald conform het gaspakket. Daarom wordt er in dit artikel een onderscheiden regeling voorzien voor nieuwe en bestaande gesloten distributienetten voor waterstof.

In de eerste plaats dient een gesloten distributienet voor waterstof te voldoen aan de voorwaarden van de definitie, welke worden toegelicht bij Artikel 2, 10°. Wordt er toegang gegeven aan een onderneming op het gesloten distributienet voor waterstof, waardoor niet langer voldaan is aan de voorwaarden van de definitie, dan voldoet het waterstofnet niet meer aan de kwalificatie van gesloten distributienet voor waterstof.

De eerste cumulatieve voorwaarde, bijkomend aan de voorwaarden van de definitie, stelt dat de ondernemingen die aangesloten zijn of zullen zijn op het gesloten distributienet voor waterstof gezamenlijk de technische en commerciële voorwaarden voor het gebruik van dit gesloten distributienet voor waterstof bepalen. Deze voorwaarde vloeit voort uit de fundamentele gedachte achter de rechtsfiguur van het gesloten distributienet voor waterstof, nl. soepele samenwerking tussen bedrijven met een geïntegreerd exploitatie- of productieproces. In het kader van dergelijke samenwerking bepalen partijen dan ook gezamenlijk de commerciële (tarieven; voorwaarden rond aansprakelijkheid; etc.) en technische (waterstofkwaliteit; technische eisen voor het waterstofnet en bijhorende infrastructuur; etc.) voorwaarden. Bepaalt de beheerder van het gesloten distributienet voor waterstof eenzijdig deze commerciële en technische voorwaarden (via, bijvoorbeeld, toetredingscontracten) lijkt er immers geen sprake van een samenwerking tussen partijen in het kader van een gezamenlijk geïntegreerd exploitatie- of productieproces.

De tweede cumulatieve voorwaarde bepaalt dat het waterstofnet beheerd moeten worden door

- Ofwel alle aangesloten ondernemingen gezamenlijk; of
- Door een beheerder die gezamenlijk aangewezen is door alle aangesloten ondernemingen.

Deze voorwaarde kadert opnieuw in de sterke en geïntegreerde samenwerking tussen ondernemingen die deze rechtsfiguur impliceert. In het kader van deze samenwerking zullen partijen immers gezamenlijk de infrastructuur beheren, of zullen zij gezamenlijk beslissen wie de infrastructuur zal beheren.

De volgende drie cumulatieve voorwaarden stellen dat, conform artikel 48 van de algemene benadering van de richtlijn:

- Het gesloten distributienet voor waterstof geen waterstofinterconnectoren mag omvatten;
- Het gesloten distributienet voor waterstof niet rechtstreeks mag verbonden zijn met waterstofopslagfaciliteiten of waterstofterminals, behalve wanneer dergelijke opslagfaciliteiten of terminals ook verbonden zijn met het waterstofdistributienet of het waterstofvervoersnet;
- Er geen significant risico bestaat dat de mededinging wordt belemmerd of de efficiënte inzet van waterstofinfrastructuur of de ontwikkeling van de waterstofmarkt nadelig wordt beïnvloed. De Vlaamse Regering kan, na advies van de VREG, nadere criteria bepalen met betrekking tot dit risico. Deze criteria houden minstens rekening met de risico's inzake inefficiëntie, de impact op de nettarieven, de waarborg van de rechten van afnemers van waterstof, de eventuele weigering van aansluiting op het waterstofdistributienet of een gebrek aan aanbod tot aansluiting of toegang op het waterstofdistributienet tegen redelijke economische of technische voorwaarden.

De laatste voorwaarde stelt dat de veiligheid van onder meer andere netten (elektriciteit/aardgas) of andere waterstofnetten in hetzelfde geografisch gebied als waar het gesloten distributienet voor waterstof gelegen is niet in het gedrang mag komen. Zo kan bv. elk gesloten distributienet voor waterstof dat waterstofnetinfrastructuur kruist de veiligheid van het waterstofnet van de andere beheerder in het gedrang brengen, in die zin dat bij de aanleg van, of

onderhoudswerken aan, dit gesloten distributienet voor waterstof het andere waterstofnet geraakt en beschadigd zou kunnen worden, en dat door aanwezigheid van het gesloten distributienet voor waterstof niet gegarandeerd is dat de beheerder van het andere waterstofnet veilig kan werken bij aanleg-, onderhouds- en herstellingswerken aan zijn waterstofnet. Dit risico bestaat bijvoorbeeld ook bij het kruisen van elektriciteitslijnen of aardgasleidingen.

Voldoet het gesloten distributienet voor waterstof aan bovenstaande voorwaarden, dan verleent de VREG de toelating. Komt de VREG bij het onderzoek van de toelating tot de conclusie dat één of meerdere van bovenstaande voorwaarden niet zijn vervuld, dan weigert de VREG de kwalificatie als gesloten distributienet voor waterstof. Een negatieve beslissing van de VREG maakt dat de onderneming in kwestie geen gesloten distributienet voor waterstof kan aanleggen en uitbaten.

Aan de VREG wordt de verplichting opgelegd om het risico inzake het belemmeren van de mededinging, de efficiënte inzet van waterstofinfrastructuur of de ontwikkeling van de waterstofmarkt periodiek en niet-periodiek te evalueren. De Vlaamse Regering bepaalt de procedure (bv. de te contacteren partijen en het opstarten van de evaluatieprocedure na het ontvangen van een klacht) en de frequentie voor deze evaluatie. Als de VREG oordeelt dat niet meer aan één of meerdere van de criteria van de definitie van een gesloten distributienet voor waterstof of aan één of meerdere van de voorwaarden is voldaan, dan heft de VREG de toelating voor het gesloten distributienet voor waterstof dat de grenzen van de eigen site overschrijdt op. De VREG is een administratieve overheid en dient de beginselen van behoorlijk bestuur te respecteren. De VREG kan dan ook niet zomaar een beslissing nemen ten nadele van een rechtsonderhorige zonder die voorafgaand te hebben gehoord (dat kan volgens de Raad van State ook louter schriftelijk zijn).

De Vlaamse Regering kan de nadere procedure bepalen na opheffing van de toelating. Deze procedure kan onder meer de nadere voorwaarden en modaliteiten bij overdracht van beheer of eigendom van het waterstofnet omvatten. Zo kunnen regels bepaald worden met betrekking tot het ontvangen van een billijke vergoeding bij overdracht van eigendom of beheer.

Dit artikel bevat tevens de mogelijkheid, voor de VREG, om nadere modaliteiten vast te leggen inzake de melding en de toekenning en opheffing van de toelating. Dit behelst o.m. de wijze van indienen van het dossier, de eventuele duur van de aanwijzing en de bekendmaking van de beslissing.

Naar analogie met de aardgas- en elektriciteitssector worden erfdienstbaarheden ingevoerd voor de beheerder van een gesloten distributienet voor waterstof dat de grenzen van de eigen site overschrijdt en worden regels omtrent het gebruik van het openbaar domein of de gemeentewegen ingevoerd.

Artikel 67

Analoog aan de gesloten distributienetten in de elektriciteits- en aardgassector, bepaalt dit artikel dat de gebruikers van een gesloten distributienet voor waterstof enkel een directe relatie hebben voor hun individuele toegangspunt op het gesloten distributienet met de beheerder ervan en niet met, naar gelang het geval de waterstofdistributienetbeheerder of de beheerder van het waterstofvervoersnet.

Enkel de beheerder van het gesloten distributienet voor waterstof heeft voor de toegangspunten op zijn waterstofnet een directe relatie met de beheerder van het waterstofnet waaraan het gekoppeld is.

Artikel 68

Dit artikel geeft een overzicht van de taken van de beheerder van een gesloten distributienet voor waterstof dat de grenzen van de eigen site overschrijdt. In lijn met het uitgangspunt van deze rechtsfiguur, nl. een samenwerking van verschillende ondernemingen in het kader van een geïntegreerd productieproces of geïntegreerd exploitatieproces, worden er slechts een aantal essentiële taken voorzien voor deze beheerder om o.a. de uitvoerbaarheid van dit decreet te waarborgen en de veiligheidsrisico's en risico's voor het leefmilieu te beperken.

Deze taken omvatten:

- Het beheren, onderhouden en ontwikkelen van zijn waterstofnet met daarbij het waarborgen van de veiligheid, de betrouwbaarheid en de efficiëntie van zijn waterstofnet en in dat verband, het instaan voor de nodige ondersteunende diensten voor waterstof, en het in acht nemen van het milieu;
- Het verstrekken van de nodige inlichtingen aan de beheerders van de waterstofnetten waarmee zijn waterstofnet in kwestie verbonden is, om een veilige en efficiënte uitbating, een gecoördineerde ontwikkeling en een goede wisselwerking tussen de waterstofnetten te waarborgen;
- Om de veiligheidsrisico's en risico's voor het leefmilieu te beperken, dient de beheerder van een gesloten distributienet voor waterstof alle redelijke en beschikbare maatregelen te nemen om waterstofemissies te voorkomen en minimaliseren bij het beheer van zijn waterstofnet;
- Het herstellen, het preventieve onderhouden, het vernieuwen en het verbeteren van zijn waterstofnet en de bijbehorende installaties;
- Het opstellen, het bewaren en ter beschikking houden van de plannen van zijn waterstofnet voor de bevoegde regulator, de gebruikers van het gesloten distributienet voor waterstof en de beheerder van het waterstofnet waaraan zijn waterstofnet is gekoppeld;
- Het verlenen van onderhandelde toegang tot zijn waterstofnet, conform de bepalingen van artikel 4/2.2.8;
- Het verstrekken van de nodige meetgegevens en andere gegevens aan de waterstofproducenten, de tussenpersonen voor waterstof, de waterstofleveranciers, de afnemers van waterstof en de VREG;
- De beheerder van een gesloten distributienet voor waterstof dat de grenzen van de eigen site overschrijdt informeert de VREG, binnen dertig dagen, over elke wijziging die kan leiden tot het opheffen van de toelating door de VREG.

Artikel 69

De beheerder van een gesloten distributienet voor waterstof dat de grenzen van de eigen site overschrijdt, dient horizontaal ontvlochten te zijn via een systeem van juridische of boekhoudkundige ontvlechting. In het besluit van de Vlaamse Regering zullen de voorwaarden horende bij deze juridische of boekhoudkundige ontvlechting in detail uiteengezet worden waaronder de beheerder van het gesloten distributienet voor waterstof dat de grenzen van de eigen site overschrijdt betrokken mag zijn in activiteiten van opslag en invoer van waterstof en van

vervoer, distributie, opslag of import van elektriciteit, aardgas, biogas of elk gas dat hoofdzakelijk bestaat uit methaan, waaronder biomethaan.

Artikel 70 - 72

Dit artikel voorziet enkele verplichtingen omtrent vertrouwelijkheid en non-discriminatie voor de beheerder van een gesloten distributienet voor waterstof dat de grenzen van de eigen site overschrijdt, analoog aan deze voor de beheerder van een gesloten distributienet voor aardgas en elektriciteit.

Bijkomend wordt er, conform artikel 50 van de algemene benadering van het gaspakket, eveneens voorzien/verduidelijkt dat:

- de beheerder van een gesloten distributienet voor waterstof geen commercieel gevoelige informatie doorgeeft aan de entiteiten van het waterstofbedrijf die geen functie van vervoer of distributie vervullen, tenzij dit noodzakelijk is om een zakelijke transactie uit te voeren;
- wanneer de beheerder van een gesloten distributienet voor waterstof dat de grenzen van de eigen site overschrijdt, waterstof verkoopt aan, of aankoopt van een verbonden of geassocieerde onderneming, hij geen misbruik maakt van de commercieel gevoelige informatie die hij van derden heeft verkregen in het kader van de verlening van of de onderhandelingen over toegang tot het waterstofnet;
- de informatie die noodzakelijk is voor een goede marktwerking openbaar wordt gemaakt. Deze verplichting doet geen afbreuk aan de bescherming van de vertrouwelijkheid van commercieel gevoelige informatie.

Artikel 73

Voor een gesloten distributienet voor waterstof dat de grenzen van de eigen site overschrijdt geldt een regime van onderhandelde nettoegang, in lijn met het fundamentele uitgangspunt van deze rechtsfiguur (samenwerking van verschillende ondernemingen in het kader van een geïntegreerd productieproces of geïntegreerd exploitatieproces). Dit betekent in de eerste plaats dat er een verplichting rust op de beheerder om te goeder trouw in onderhandelingen te treden met geïnteresseerde derde partijen om tot een objectieve en niet-discriminerende overeenkomst te komen. Er is geen stelsel van goedgekeurde tarieven door de VREG.

De toegang tot het gesloten distributienet voor waterstof kan, onder meer, geweigerd worden indien het aansluiten van de waterstofproducent of afnemer van waterstof aanleiding zou geven tot een wijziging die leidt tot het opheffen van de toelating door de VREG, of indien het waterstofnet niet beschikt over voldoende capaciteit of indien de waterstofstroom niet voldoet aan de kwaliteitsnormen.

Weigeringsbeslissingen moeten naar behoren worden gemotiveerd door de beheerder van een gesloten distributienet voor waterstof. Weigert een beheerder toegang omwille van capaciteitsbeperkingen, dan voert hij capaciteitsverhogende werken uit als dat economisch verantwoord is of als de potentiële gebruiker bereid is daarvoor te betalen. De Vlaamse Regering kan, na advies van de VREG, nadere criteria bepalen met betrekking tot het economisch verantwoord zijn van deze capaciteitsverhogende werkzaamheden. Bij het niet voldoen van de waterstofstroom aan de kwaliteitsnormen, meldt de beheerder waarom de

waterstofstroom wordt geweigerd en onder welke voorwaarden de gebruiker alsnog toegang kan krijgen.

Artikel 74

Conform artikel 47 van de algemene benadering van het gaspakket, voorziet dit ontwerp van decreet in een aantal vrijstellingen voor de reeds bestaande gesloten distributienetten voor waterstof die de grenzen van de eigen site overschrijden. Bestaande gesloten distributienetten voor waterstof zijn gesloten distributienetten voor waterstof waarvoor de vereiste omgevingsvergunningen werden verleend voor een bepaalde referentiedatum die door de Vlaamse Regering zal worden bepaald conform het gaspakket.

Deze bestaande gesloten distributienetten voor waterstof kunnen door de VREG worden vrijgesteld van de bepaalde taken en verplichtingen van de beheerder van een gesloten distributienet voor waterstof dat de grenzen van de eigen site overschrijdt. Zo dient de beheerder van een bestaand gesloten distributienet voor waterstof geen onderhandelde toegang tot zijn waterstofnet te verlenen en niet horizontaal, juridisch of boekhoudkundig ontvlochten te zijn.

De VREG kent deze vrijstellingen, conform de algemene benadering van het gaspakket, toe op voorwaarde dat het bestaande gesloten distributienet voor waterstof niet verbonden is met een ander waterstofnet dat de grenzen van de eigen site overschrijdt. Het is belangrijk om hierbij op te merken dat het gaat over een verbinding van het bestaande gesloten distributienet voor waterstof met een ander waterstofnet dat de grenzen van de eigen site overschrijdt en dus niet over een verbinding van een waterstofproducent of afnemer van waterstof die aangesloten is op het bestaande gesloten distributienet voor waterstof met een ander waterstofnet dat de grenzen van de eigen site overschrijdt. Deze laatste connectie wordt dus niet gezien als een verbinding van het bestaande gesloten distributienet voor waterstof met een ander waterstofnet dat de grenzen van de eigen site overschrijdt. Er wordt bovendien een onderscheid gemaakt tussen waterstofnetten op eigen site en deze die de grenzen van de eigen site overschrijden, omdat deze laatsten, met uitzondering van een aantal algemene veiligheidsmaatregelen en maatregelen ter bescherming van het leefmilieu, niet gereguleerd worden door dit ontwerp van decreet. Zij worden immers beschouwd als zijnde interne waterstofnetten omdat deze waterstofnetten van minder belang zijn in termen van concurrentie. Daarenboven hebben de partijen aangesloten op deze netten een partnerschap dat verder reikt dan de pure netwerkconnectie, waardoor het niet zinvol is een deel van dit partnerschap te reguleren.

De VREG heft de vrijstellingen voor het bestaand gesloten distributienet voor waterstof op als, conform de algemene benadering van het gaspakket,

- het waterstofnet verbindt met een ander waterstofnet dat de grenzen van de eigen site overschrijdt;
- de capaciteit van het waterstofnet, uitgedrukt in totale lengte van het bestaand gesloten distributienet voor waterstof of totale volumecapaciteit (het maximale debiet, uitgedrukt in normaal kubieke meter per seconde of energie per seconde, van het waterstofnet), verhoogt met meer dan vijf procent ten opzichte van een referentiedatum die de Vlaamse Regering bepaalt conform het gaspakket. De VREG bepaalt nadere regels voor het berekenen van deze totale lengte en totale volumecapaciteit. Verplichte

verplaatsingen worden uitgesloten van deze lengteberekening en capaciteitsberekening;

- op vraag van de beheerder van het waterstofnet;
- door de vrijstelling een significant risico bestaat dat de mededinging wordt belemmerd of de efficiënte inzet van waterstofinfrastructuur of de ontwikkeling van de waterstofmarkt nadelig wordt beïnvloed. De Vlaamse Regering kan, na advies van de VREG, nadere criteria bepalen met betrekking tot dit risico. Aan de VREG wordt de verplichting opgelegd om dit risico periodiek en niet-periodiek te evalueren. De Vlaamse Regering bepaalt de procedure (bv. de te contacteren partijen en het opstarten van de evaluatieprocedure na het ontvangen van een klacht) en de frequentie voor deze evaluatie.

Als een beheerder van een bestaand gesloten distributienet voor waterstof dat de grenzen van de eigen site overschrijdt is vrijgesteld van de taken en verplichtingen horende bij een beheerder van een gesloten distributienet voor waterstof dat de grenzen van de eigen site overschrijdt, zoals vermeld in artikel 68, dan zijn er wel nog steeds een aantal essentiële taken voorzien voor deze beheerder. Deze taken zijn grotendeels analoog aan deze van de beheerder van een 'nieuw' gesloten distributienet voor waterstof. Echter zijn de taken die verband houden met een connectie met een ander waterstofnet en het verlenen van onderhandelde toegang niet van toepassing. Bijkomend worden er nog specifieke taken voorzien die de beheerder van een bestaand gesloten distributienet voor waterstof dat de grenzen van de eigen site overschrijdt, moet vervullen. Deze beheerder:

- informeert de VREG, binnen dertig dagen, over elke verbinding met een ander waterstofnet. Deze laatste melding is noodzakelijk om na te kunnen gaan of het gesloten distributienet voor waterstof verbindt met een ander waterstofnet dat de grenzen van de eigen site overschrijdt, wat leidt tot het opheffen van de vrijstellingen voor het bestaand gesloten distributienet voor waterstof;
- informeert de VREG over alle geplande werkzaamheden tot verhoging van de capaciteit van zijn waterstofnet binnen dertig dagen na het verkrijgen van de omgevingsvergunning, of voor werken, handelingen of wijzigingen die niet vergunningsplichtig zijn voor de ingebruikname. Om te kunnen controleren of de geplande werkzaamheden de capaciteit van het bestaand gesloten distributienet voor waterstof met niet meer dan vijf procent verhogen ten opzichte van de referentiedatum, dient deze melding de capaciteit op de referentiedatum en na het uitvoeren van de werken te vermelden samen met de geplande datum van de ingebruikname.

Artikel 75

Dit artikel behoeft geen verdere toelichting.

Artikel 76

Dit artikel bepaalt dat de aanleg en het beheer van een directe leiding voor waterstof op eigen site is toegelaten na voorafgaande melding aan de VREG. Het beheer van bestaande directe leidingen voor waterstof op eigen site is toegestaan mits melding aan de VREG tegen een door de Vlaamse Regering te bepalen datum. Zoals eerder aangegeven (zie toelichting bij Artikel 66), legt dit ontwerp van decreet slechts een beperkte mate van regulering op aan leidingen die de grenzen van de eigen site niet overschrijden.

De aanleg en het beheer van een directe leiding voor waterstof dat de grenzen van de eigen site overschrijdt is toegestaan na voorafgaande toelating van de VREG, waarbij de VREG moet oordelen of de voorwaarden voor het verkrijgen van deze toelating voldaan zijn. Dit ontwerp van decreet voorziet, conform artikel 47 van de algemene benadering van het gaspakket, in een aantal bijkomende vrijstellingen voor de reeds bestaande directe leidingen voor waterstof (zie toelichting artikel 79). Een bestaande directe leiding voor waterstof is een directe leiding voor waterstof waarvoor de vereiste omgevingsvergunningen werden verleend voor een bepaalde referentiedatum die door de Vlaamse Regering zal worden bepaald conform het gaspakket. Daarom wordt er in dit artikel een onderscheiden regeling voorzien voor nieuwe en bestaande directe leidingen voor waterstof.

Een directe leiding dient in de eerste plaats te voldoen aan de voorwaarden van de definitie, d.w.z. het is een waterstofleiding die één waterstofproducent rechtstreeks verbindt met één afnemer van waterstof, verschillend van de waterstofproducent. Hierbij is de rol van producent en afnemer niet in steen gebeiteld, maar kan deze onderling variëren afhankelijk van de situatie op dat moment.

Bijkomend dient een directe leiding voor waterstof, conform artikel 48 van de algemene benadering van de richtlijn, te voldoen aan deze twee cumulatieve voorwaarden:

- De directe leiding voor waterstof bevat geen waterstofinterconnectoren;
- Er bestaat geen significant risico dat de mededinging wordt belemmerd of de efficiënte inzet van waterstofinfrastructuur of de ontwikkeling van de waterstofmarkt nadelig wordt beïnvloed. De Vlaamse Regering kan, na advies van de VREG, nadere criteria bepalen met betrekking tot dit risico. Deze criteria houden minstens rekening met de risico's inzake inefficiëntie, de impact op de nettarieven, de waarborg van de rechten van afnemers van waterstof, de eventuele weigering van aansluiting op het waterstofdistributienet of een gebrek aan aanbod tot aansluiting of toegang op het waterstofdistributienet tegen redelijke economische of technische voorwaarden. Directe leidingen stellen ondernemingen die waterstof produceren immers in staat om zuiver private infrastructuur te bouwen en beheren. Hierdoor dreigen kostbare middelen (en schaafeffecten) verloren te gaan, waardoor inefficiëntie (op niveau van de maatschappij) een reëel risico is. Waar technisch en economisch mogelijk moet de infrastructuur van het waterstofdistributienet zoveel mogelijk worden gebruikt om dergelijke inefficiënties en het ondermijnen van de business case van het waterstofdistributienet te vermijden.

Aangezien de rechtsfiguur van een directe leiding voor waterstof een rechtstreekse verbinding met een waterstofopslagfaciliteit of waterstofterminal uitsluit, dient deze voorwaarde uit de algemene benadering van de richtlijn niet opgenomen te worden voor bestaande directe leidingen voor waterstof.

De laatste voorwaarde stelt dat de veiligheid van onder meer andere netten (elektriciteit/aardgas) of andere waterstofnetten in hetzelfde geografisch gebied als waar de directe leiding voor waterstof gelegen is, niet in het gedrang mag komen (zie toelichting bij artikel 66).

Voldoet de directe leiding voor waterstof aan bovenstaande voorwaarden, dan verleent de VREG de toelating. Komt de VREG bij het onderzoek van de toelating tot de conclusie dat één of meerdere van bovenstaande voorwaarden niet zijn vervuld, dan weigert de VREG de kwalificatie als directe leiding voor waterstof. Een negatieve beslissing van de VREG maakt dat de onderneming in kwestie geen directe leiding voor waterstof kan aanleggen en uitbaten.

Aan de VREG wordt de verplichting opgelegd om het risico inzake het belemmeren van de mededinging, de efficiënte inzet van waterstofinfrastructuur of de ontwikkeling van de waterstofmarkt periodiek en niet-periodiek te evalueren. De Vlaamse Regering bepaalt de procedure (bv. de te contacteren partijen en het opstarten van de evaluatieprocedure na het ontvangen van een klacht) en de frequentie voor deze evaluatie.

Als de VREG oordeelt dat niet meer aan de criteria van de definitie van een directe leiding voor waterstof of aan de voorwaarden is voldaan, dan heft de VREG de toelating voor de directe leiding voor waterstof dat de grenzen van de eigen site overschrijdt op. De VREG is een administratieve overheid en dient de beginselen van behoorlijk bestuur te respecteren. De VREG kan dan ook niet zomaar een beslissing nemen ten nadele van een rechtsonderhorige zonder die voorafgaand te hebben gehoord (dat kan volgens de Raad van State ook louter schriftelijk zijn).

De Vlaamse Regering kan de nadere procedure bepalen na opheffing van de toelating. Deze procedure kan onder meer de nadere voorwaarden en modaliteiten bij overdracht van beheer of eigendom van het waterstofnet omvatten. Zo kunnen regels bepaald worden met betrekking tot het ontvangen van een billijke vergoeding bij overdracht van eigendom of beheer.

Dit artikel bevat tevens de mogelijkheid, voor de VREG, om nadere modaliteiten vast te leggen inzake de melding en de toekenning en opheffing van de toelating. Dit behelst o.m. de wijze van indienen van het dossier, de eventuele duur van de aanwijzing en de bekendmaking van de beslissing.

Naar analogie met de aardgas- en elektriciteitssector worden erfdiensbaarheden ingevoerd voor de beheerder van een gesloten distributienet voor waterstof dat de grenzen van de eigen site overschrijdt en worden regels omtrent het gebruik van het openbaar domein of de gemeentewegen ingevoerd.

Artikel 77

Dit artikel geeft een overzicht van de taken van de beheerder van een directe leiding voor waterstof dat de grenzen van de eigen site overschrijdt. Deze taken zijn grotendeels analoog aan deze van de beheerder van een 'nieuw' gesloten distributienet voor waterstof. Echter zijn de taken die niet stroken met de rechtsfiguur van een directe leiding voor waterstof (o.a. de taken die verband houden met een connectie met een ander waterstofnet en het verlenen van onderhandelde toegang) niet van toepassing. Deze relevante taken omvatten, naast het beheer, onderhoud, herstel, vernieuwing en verbetering van zijn waterstofnet, ook een aantal extra taken die eigen zijn aan de waterstofmarkt:

- Om de veiligheidsrisico's en risico's voor het leefmilieu te beperken, dient de beheerder van een directe leiding voor waterstof alle redelijke en

- beschikbare maatregelen te nemen om waterstofemissies te voorkomen en minimaliseren bij het beheer van zijn waterstofnet;
- De beheerder van een directe leiding voor waterstof dat de grenzen van de eigen site overschrijdt informeert de VREG, binnen dertig dagen, over elke wijziging met betrekking tot de voorwaarden die noodzakelijk waren voor het verkrijgen van de toelating door de VREG.

In tegenstelling tot gesloten distributienetten voor waterstof, wordt er voor directe leidingen voor waterstof geen regime van toegang van derden voorzien. Directe leidingen voor waterstof verbinden namelijk één waterstofproducent met één afnemer van waterstof, verschillend van de waterstofproducent. Een uitgewerkt regime voor toegang van derden zou, in dit specifieke geval, dus weinig zin hebben. Daarom dient de beheerder van een directe leiding voor waterstof dan ook geen onderhandelde toegang te verlenen tot zijn waterstofleiding.

Artikel 78

De beheerder van een directe leiding voor waterstof dat de grenzen van de eigen site overschrijdt dient horizontaal ontvlochten te zijn via een systeem van juridische of boekhoudkundige ontvlechting. In het besluit van de Vlaamse Regering zullen de voorwaarden horende bij deze juridische of boekhoudkundige ontvlechting in detail uiteengezet worden waaronder de beheerder van de directe leiding voor waterstof dat de grenzen van de eigen site overschrijdt betrokken mag zijn in activiteiten van opslag en invoer van waterstof en van vervoer, distributie, opslag of import van elektriciteit, aardgas, biogas of elk gas dat hoofdzakelijk bestaat uit methaan, waaronder biomethaan.

Artikel 79

Conform artikel 47 van de algemene benadering van het gaspakket, voorziet dit ontwerp van decreet in een lichter reguleringskader voor de reeds bestaande directe leidingen voor waterstof die de grenzen van de eigen site overschrijden. Bestaande directe leidingen voor waterstof zijn directe leidingen voor waterstof waarvoor de vereiste omgevingsvergunningen werden verleend voor een bepaalde referentiedatum die door de Vlaamse Regering zal worden bepaald conform het gaspakket.

Deze bestaande directe leidingen voor waterstof kunnen door de VREG worden vrijgesteld van de verplichting van de beheerder van een directe leiding voor waterstof dat de grenzen van de eigen site overschrijdt om horizontaal, juridisch of boekhoudkundig ontvlochten te zijn.

De VREG heft de vrijstellingen voor de bestaande directe leiding voor waterstof op, conform de algemene benadering van het gaspakket,

- als de capaciteit van de directe leiding, uitgedrukt in totale lengte van de bestaande directe leiding voor waterstof of totale volumecapaciteit (het maximale debiet, uitgedrukt in normaal kubieke meter per seconde of energie per seconde, van het waterstofnet), verhoogt met meer dan vijf procent ten opzichte van een referentiedatum die de Vlaamse Regering bepaalt conform het gaspakket. De VREG bepaalt nadere regels voor het berekenen van deze totale lengte en volumecapaciteit. Verplichte verplaatsingen worden uitgesloten van deze lengteberekening en capaciteitsberekening;

- op vraag van de beheerder van de directe leiding;
- als door de vrijstelling een significant risico bestaat dat de mededinging wordt belemmerd of de efficiënte inzet van waterstofinfrastructuur of de ontwikkeling van de waterstofmarkt nadelig wordt beïnvloed. De Vlaamse Regering kan, na advies van de VREG, nadere criteria bepalen met betrekking tot dit risico. Aan de VREG wordt de verplichting opgelegd om dit risico periodiek en niet-periodiek te evalueren. De Vlaamse Regering bepaalt de procedure (bv. de te contacteren partijen en het opstarten van de evaluatieprocedure na het ontvangen van een klacht) en de frequentie voor deze evaluatie.

Als een beheerder van een bestaande directe leiding voor waterstof dat de grenzen van de eigen site overschrijdt is vrijgesteld van de verplichting om horizontaal, juridisch of boekhoudkundig ontvlochten te zijn, dan zijn wel dezelfde taken als deze voor de beheerder van een 'nieuwe' directe leiding voor waterstof van toepassing, aangezien dit een minimum aantal, essentiële taken zijn voor het beheer van zijn waterstofleiding en om de uitvoerbaarheid van dit decreet te waarborgen en de veiligheidsrisico's en risico's voor het leefmilieu te beperken. Bijkomend wordt er één extra taak voorzien waarbij de beheerder van een bestaande directe leiding voor waterstof de VREG informeert over alle geplande werkzaamheden tot verhoging van de capaciteit van zijn waterstofleiding binnen dertig dagen na het verkrijgen van de omgevingsvergunning, of voor werken, handelingen of wijzigingen die niet vergunningsplichtig zijn voor de ingebruikname. Om te kunnen controleren of de geplande werkzaamheden de capaciteit van de bestaande directe leiding voor waterstof met niet meer dan vijf procent verhogen ten opzichte van de referentiedatum, dient deze melding de capaciteit op de referentiedatum en na het uitvoeren van de werken te vermelden samen met de geplande datum van de ingebruikname.

Artikel 80

Dit artikel behoeft geen verdere toelichting.

Artikel 81

Dit artikel bepaalt dat de aanleg en het beheer van een privé-distributienet voor waterstof op eigen site is toegelaten na voorafgaande melding aan de VREG. Zoals eerder aangegeven (zie toelichting bij Artikel 66), legt dit ontwerp van decreet slechts een beperkte mate van regulering op aan leidingen die de grenzen van de eigen site niet overschrijden. Enkel deze meldingsplicht (voorafgaand voor nieuwe privé-distributienetten voor waterstof en tegen een door de Vlaamse Regering te bepalen datum voor bestaande) en een aantal algemene veiligheidsmaatregelen en maatregelen ter bescherming van het leefmilieu in artikels 4/2.5.1 – 4/2.5.5 worden opgelegd aan de beheerder van een privé-distributienet voor waterstof op eigen site.

De aanleg en het beheer van een nieuw privé-distributienet voor waterstof dat de grenzen van de eigen site overschrijdt is principieel verboden. Het is namelijk niet wenselijk dat voor de totstandkoming van een geïntegreerde, level-playing-field waterstofmarkt dat er zich een uitgebreid, parallel privé-distributienet voor waterstof, waarbij de beheerder niet de verplichtingen zou hebben van de waterstof-distributienetbeheerder (onder meer ontvlechtigingsvereisten en het garanderen van derdentoegang), ongelimiteerd kan blijven ontwikkelen.

Echter voorziet dit ontwerp van decreet, conform artikel 47 van de algemene benadering van het gaspakket, in een uitzonderingsmechanisme voor de reeds bestaande privé-distributienetten voor waterstof die de grenzen van de eigen site overschrijden. Het verregaand reguleren van deze bestaande, particuliere waterstofleidingen zou de levering voor lokale industriële afnemers in gevaar kunnen brengen. Bovendien kunnen deze bestaande waterstofleidingen vanwege hun beperkte transportcapaciteit en contractuele leveringsverplichtingen niet of amper bijdragen aan de verdere ontwikkeling van een Vlaamse waterstofmarkt waarbij grote waterstofvolumes getransporteerd zullen moeten worden. Een bestaand privé-distributienet voor waterstof is een privé-distributienet voor waterstof waarvoor de vereiste omgevingsvergunningen werden verleend voor een bepaalde referentiedatum die door de Vlaamse Regering zal worden bepaald conform het gaspakket.

Het beheer van een bestaand privé-distributienet voor waterstof dat de grenzen van de eigen site overschrijdt is toegestaan na voorafgaande toelating van de VREG, waarbij de VREG moet oordelen of de strikte voorwaarden waaraan een privé-distributienet voor waterstof moet voldoen voldaan zijn. Deze voorwaarden houden in dat:

- Er geen significant risico bestaat dat de mededinging wordt belemmerd, dat de efficiënte inzet van waterstofinfrastructuur nadelig wordt beïnvloed of dat de ontwikkeling van de waterstofmarkt nadelig wordt beïnvloed. De Vlaamse Regering kan, na advies van de VREG, nadere criteria bepalen met betrekking tot dit risico. Deze criteria houden minstens rekening met de risico's inzake inefficiëntie, de impact op de nettarieven, de waarborg van de rechten van afnemers van waterstof, de eventuele weigering van aansluiting op het waterstofdistributienet of een gebrek aan aanbod tot aansluiting of toegang op het waterstofdistributienet tegen redelijke economische of technische voorwaarden;
- Het privé-distributienet voor waterstof niet verbonden is met een waterstofnet van een andere beheerder dat de grenzen van de eigen site overschrijdt. Het is belangrijk om hierbij op te merken dat het gaat over een verbinding van het privé-distributienet voor waterstof met een ander waterstofnet dat de grenzen van de eigen site overschrijdt en dus niet over een verbinding van een waterstofproducent of afnemer van waterstof die aangesloten zijn op het privé-distributienet voor waterstof met een ander waterstofnet dat de grenzen van de eigen site overschrijdt. Deze laatste connectie wordt dus niet gezien als een verbinding van het privé-distributienet voor waterstof met een ander waterstofnet dat de grenzen van de eigen site overschrijdt. De geest van de algemene benadering van het gaspakket beoogt de bestaande privé-distributienetten voor waterstof pas verregaand te reguleren op het moment dat dit noodzakelijk is voor de mededinging, de efficiënte inzet van waterstofinfrastructuur of de ontwikkeling van de waterstofmarkt. Dit zou bv. het geval zijn indien een privé-distributienet voor waterstof verbonden is met het waterstofdistributienet of het waterstofvervoersnet en waarbij er dan een andere mate van regulering zou zijn voor het privé-distributienet voor waterstof dan voor het waterstofdistributienet of het waterstofvervoersnet. Dergelijke negatieve effecten doen zich echter niet voor indien het privé-distributienet voor waterstof verbonden is met een

waterstofnet van dezelfde beheerder of met waterstofnetten op de eigen site. Bepaalde delen van de bestaande privé-distributienetten voor waterstof kunnen namelijk vallen onder de gewestelijke bevoegdheden, terwijl andere delen van het waterstofnet vallen onder de federale bevoegdheid of bevoegdheden van een andere lidstaat of gewest. Hierdoor ontstaat er een theoretische verbinding met een ander waterstofnet, terwijl het in de praktijk gaat over fysiek hetzelfde waterstofnet. Een verbinding met een waterstofnet dat de grenzen van de eigen site niet overschrijdt, is net zoals bij bestaande gesloten distributienetten voor waterstof ook toegestaan (zie toelichting bij artikel 74);

- De veiligheid van onder meer andere netten (elektriciteit/aardgas) of andere waterstofnetten in hetzelfde geografisch gebied als waar het privé-distributienet voor waterstof gelegen is, niet in het gedrang mag komen (zie toelichting bij artikel 76).

Voldoet het privé-distributienet voor waterstof aan bovenstaande voorwaarden, dan verleent de VREG de toelating. Komt de VREG bij het onderzoek van de toelating, die de beheerder van het privé-distributienet voor waterstof ten laatste op een datum bepaald door de Vlaamse Regering dient aan te vragen, tot de conclusie dat één of meerdere van bovenstaande voorwaarden niet zijn vervuld, dan weigert de VREG de kwalificatie als privé-distributienet voor waterstof.

Aan de VREG wordt de verplichting opgelegd om het risico inzake het belemmeren van de mededinging, de efficiënte inzet van waterstofinfrastructuur of de ontwikkeling van de waterstofmarkt periodiek en niet-periodiek te evalueren. De Vlaamse Regering bepaalt de procedure (bv. de te contacteren partijen en het opstarten van de evaluatieprocedure na het ontvangen van een klacht) en de frequentie voor deze evaluatie.

De VREG heft de toelating voor het privé-distributienet voor waterstof dat de grenzen van de eigen site overschrijdt op als:

- Als de capaciteit van het privé-distributienet voor waterstof, uitgedrukt in totale lengte van het privé-distributienet of totale volumecapaciteit (het maximale debiet, uitgedrukt in normaal kubieke meter per seconde of energie per seconde, van het waterstofnet), verhoogt met meer dan vijf procent ten opzichte van een referentiedatum die de Vlaamse Regering bepaalt conform het gaspakket. De VREG bepaalt nadere regels voor het berekenen van deze totale lengte en totale volumecapaciteit. Verplichte verplaatsingen worden uitgesloten van deze lengteberekening en capaciteitsberekening;
- De VREG oordeelt dat niet meer aan de voorwaarden voor het bekomen van de toelating is voldaan;
- Op vraag van de beheerder van het privé-distributienet voor waterstof.

De Vlaamse Regering kan de nadere procedure bepalen na opheffing van de toelating. Deze procedure kan onder meer de nadere voorwaarden en modaliteiten bij overdracht van beheer of eigendom van het waterstofnet omvatten. Zo kunnen regels bepaald worden met betrekking tot het ontvangen van een billijke vergoeding bij overdracht van eigendom of beheer.

Dit artikel bevat tevens de mogelijkheid, voor de VREG, om nadere modaliteiten vast te leggen inzake de melding en de toekenning en opheffing van de toelating. Dit behelst o.m. de wijze van indienen van het dossier, de eventuele duur van de aanwijzing en de bekendmaking van de beslissing.

Er worden ook erfdiensbaarheden en regels omtrent het gebruik van het openbaar domein of de gemeentewegen ingevoerd voor de beheerder van een privé-distributienet voor waterstof.

Artikel 82

Dit artikel geeft een overzicht van de taken van de beheerder van een privé-distributienet voor waterstof dat de grenzen van de eigen site overschrijdt. Deze taken zijn, mutatis mutandis, analoog aan deze van de beheerder van een bestaand gesloten distributienet voor waterstof. Er wordt dan ook verwezen naar de toelichting bij artikel 74.

Artikel 83 - 85

Deze artikelen voorzien enkele verplichtingen omtrent vertrouwelijkheid en non-discriminatie voor de beheerder van een privé-distributienet voor waterstof dat de grenzen van de eigen site overschrijdt, analoog aan deze voor de beheerder van een gesloten distributienet voor waterstof. Mutatis mutandis wordt verwezen naar de uitleg bij artikelen 70 - 72.

Artikel 86

Dit artikel behoeft geen verdere toelichting.

Artikel 87

Met het gebruik van waterstof zijn ook enkele risico's verbonden. Ten eerste is waterstof een indirect broeikasgas dat met andere broeikasgassen in de atmosfeer reageert, waardoor hun *global warming potential* toeneemt. Dit betekent dat lekkage van waterstof de voordelen van een koolstofarme waterstofeconomie, zoals het verminderen van broeikasgasemissies, deels teniet kan doen. Ten tweede is waterstof een zeer licht ontvlambaar, kleurloos, geurloos en smaakloos gas. De veiligheidsrisico's van waterstof hebben hoofdzakelijk te maken met deze lage ontstekingsenergie in een zeer breed concentratiegebied., i.e. zowel bij hoge concentraties waterstof in de lucht als lage concentraties. Bovendien brandt waterstof met een slecht zichtbare vlam, wat het extra gevaarlijk maakt.

Omwille van het veiligheidsrisico kan de Vlaamse Regering veiligheidsvoorschriften bepalen in het kader van het ontwerp, de bouw, de exploitatie en de buitengebruikstelling van alle waterstofleidingen of -netten voor waterstof distributie in het Vlaamse Gewest.

De technische codes bepalen de technische maatregelen die noodzakelijk zijn om de veiligheid te garanderen. Deze technische codes bevatten minstens voorschriften met betrekking tot de veiligheid, meer bepaald in het kader van het ontwerp, de bouw, inbedrijfstelling, het toezicht, het onderhoud, en de buitengebruikstelling van waterstofleidingen en de daarmee verbonden hulpmiddelen, het veiligheidsbeheersysteem en het noodplan.

De waterstof distributienetbeheerder werkt een voorstel uit voor deze technische codes na een overleg waarbij de beheerders van andere waterstofleidingen of -netten voor waterstof distributie in het Vlaamse Gewest worden uitgenodigd om deel te nemen. De Vlaamse Regering beslist over de goedkeuring van deze technische codes.

Artikel 88

Om de voordelen van waterstof te maximaliseren en de negatieve impact te minimaliseren, is het van cruciaal belang dat waterstofemissies vermeden worden. Daarom voert het ontwerp van decreet voor elke beheerder van een waterstofnet of directe leiding voor waterstof (i.e. voor de waterstof distributienetbeheerder, de beheerder van een gesloten distributienet voor waterstof, de beheerder van een privé distributienet voor waterstof, de beheerder van een directe leiding voor waterstof en de houders van zakelijke rechten op leidingen voor het vervoer van waterstof) een verplichting in om waterstofemissies tijdens zijn activiteiten te voorkomen en tot een minimum te beperken. Daarnaast kan de Vlaamse Regering nadere regels bepalen over de wijze waarop en de mate waarin waterstofemissies moeten worden voorkomen en beperkt.

Artikel 89

Dit artikel voert monitoringsverplichtingen in voor elke beheerder van een waterstofnet of directe leiding voor waterstof in het Vlaamse Gewest (i.e. voor de waterstof distributienetbeheerder, de beheerder van een gesloten distributienet voor waterstof, de beheerder van een privé distributienet voor waterstof, de beheerder van een directe leiding voor waterstof en de houders van zakelijke rechten op leidingen voor het vervoer van waterstof) om significante onregelmatigheden, lekkage van waterstof en significante negatieve effecten voor het milieu te detecteren. De Vlaamse Regering wordt gemachtigd om nadere regels te bepalen voor de monitoring van deze waterstofnetten of directe leidingen voor waterstof.

Artikel 90

Dit artikel bepaalt dat elke beheerder van een waterstofnet of directe leiding voor waterstof in het Vlaamse Gewest (i.e. voor de waterstof distributienetbeheerder, de beheerder van een gesloten distributienet voor waterstof, de beheerder van een privé distributienet voor waterstof, de beheerder van een directe leiding voor waterstof en de houders van zakelijke rechten op leidingen voor het vervoer van waterstof) de minister onmiddellijk met een beveiligde zending op de hoogte moet stellen van significante lekkages of significante onregelmatigheden. De beheerder neemt ook de nodige corrigerende maatregelen; laat de beheerder na dit te doen, dan kan de minister zelf de corrigerende maatregelen nemen. De beheerder draagt dan de kosten van deze maatregelen. Daarnaast wordt de Vlaamse Regering gemachtigd om de criteria voor significante lekkages en significante onregelmatigheden en de procedure bij lekkages of significante onregelmatigheden nader te bepalen. Bij het bepalen van deze criteria en de te volgende procedure kan er bijvoorbeeld een onderscheid gemaakt worden per type waterstofnet of waterstofleiding.

Artikel 91

Dit artikel bepaalt dat elke beheerder van een waterstofnet of directe leiding voor waterstof in het Vlaamse Gewest (i.e. voor de waterstof distributienetbeheerder, de

beheerder van een gesloten distributienet voor waterstof, de beheerder van een privé distributienet voor waterstof, de beheerder van een directe leiding voor waterstof en de houders van zakelijke rechten op leidingen voor het vervoer van waterstof) een waterstoflekdetectierapport en een herstel- of vervangingsprogramma moet indienen bij de door de Vlaamse Regering aangewezen entiteit. De Vlaamse Regering kan nadere regels bepalen omtrent de procedure en de frequentie van de rapportering. Het herstel- en vervangingsprogramma wordt ook proactief opgesteld, met het oog op het voorkomen van enige potentiële problemen of lekken, en dus niet uitsluitend bij een daadwerkelijke vaststelling van dergelijke kwesties.

Artikel 92

De Europese Unie verwacht een grote bijdrage van de waterstofeconomie om de transitie naar een klimaatneutrale samenleving te realiseren. Koolstofarme waterstof zal, in combinatie met hernieuwbare energie en energie-efficiëntie maatregelen, een belangrijke hefboom zijn om de Vlaamse bijdrage aan de Europese klimaatdoelstellingen te realiseren. Om het Vlaamse beleid ter ondersteuning van het gebruik van waterstof te kunnen monitoren en teneinde te kunnen voldoen aan Europese rapporteringsverplichtingen, wordt de Vlaamse Regering dan ook gemachtigd om rapporteringsverplichtingen op te leggen aan elke beheerder van een waterstofleiding of -net in het Vlaams Gewest (i.e. beheerder van het waterstof distributienet, beheerder van een gesloten distributienet voor waterstof, beheerder van een privé distributienet voor waterstof, beheerder van een directe leiding voor waterstof en houders van zakelijke rechten op leidingen voor het vervoer van waterstof) en aan elke gebruiker, producent en leverancier van waterstof via een wijziging van Art. 12.2.1 van het Energiedecreet.

Het rapporteren van waterstofdata werd geïntroduceerd bij de Verordening (EU) 2022/132 van de Europese Commissie van 28 januari 2022 tot wijziging van Verordening (EG) nr. 1099/2008 van het Europees Parlement en de Raad *betreffende energiestatistieken, wat de uitvoering van de herzieningen van de jaarlijks, de maandelijks en de maandelijks op korte termijn in te dienen energiestatistieken betreft*. Vanaf 2025 zijn de lidstaten verplicht over de waterstofdata van het vorige kalenderjaar aan Eurostat te rapporteren in een aparte balans.. Deze zeer uitgebreide template omvat onder andere productie, invoer/uitvoer, voorraden, transformatie en verbruik per sector.

Artikel 93 - 94

De scope van artikels 13.1.2. en 13.3.1 van het Energiedecreet over, respectievelijk, het toezicht door de VREG en de administratieve sancties opgelegd door de VREG worden uitgebreid naar een marktpartij voor waterstof en de beheerders van een gesloten distributienet voor waterstof, een directe leiding voor waterstof en een privé distributienet voor waterstof.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme,

Zuhal DEMIR